

AUSTRALIJOŠ LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOŠ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Devintieji metai

Registered at G.P.O., Adelaide,
for transmission by post as a periodical

Adelaide, 1956 m. vasario/feb. 6 d.

Kaina/Price 1/9

Nr. 3 (192)

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI

Artėjant Vasario 16-tajai — Lietuvos Nepriklausomybės Paskelbimo Šventei — tenka trumpai pažvelgti į šiandieninę tarptautinę ir mūsų vidaus padėtį, kiek ji palanki Lietuvos nepriklausomybės atstatymui.

Tarptautinėje plotmėje, reikia pasidžiaugti, yra mums palankių reiškinių. Vienas iš paskutiniųjų — JAV-bių prez. Eisenhowerio atmetimas Sovietų Sąjungos veidmainingo pasiūlymo sudaryti "draugiškumo ir nesikišimo į vidaus reikalus" sutartį 20-čiai metų. Prez. Eisenhoweris, atsakydamas į Bulganino paminėtą pasiūlymą, aiškiai ir nedviprasmiškai pabrėžė, kad taikos ir draugiškų santykių tarp JAV-bių ir Sov. Sąjungos išlaikymui būtinos sąlygos yra šios:

* įvykdymas karo metu didžiųjų valstybių susitarimo, kad kiekviena tauta turi teisės pati laisvai pasirinkti sau vyriausybę, kurios vadovybėje ji nori gyventi.

Čia turėta galvoje visos Sovietų Rusijos okupuotos tautos.

* Vokietijos suvienijimas laisvais rinkimais;

* atidarymas visų valstybių sienų laisvai inspekcijai, kad tokiu būdu būtų sudarytos sąlygos išvengti netikėto užpuolimo ir eiti prie nusiginklavimo;

* panaikinimas visų užtvartų, kurios kliudo Amerikos ir Rusijos žmonėms laisvai keistis laiškais, informacijomis bei laisvai lankytis abiejuose kraštuose.

Kap matome, JAV-bių politika yra labai aiški ir nedviprasmiška. Jų politikos vadai nepripažino ir nepripažįsta dabartinės Lietuvos ir kitų tautų okupacijos ir visada stato su Sov. Rusija bendradarbiavimo būtiną sąlygą, kad tos tautos būtų išlaisvintos. Tai douda vilčių, kad vieną dieną ši JAV-bių politika bus pravesta gyvenime.

Mūsų vidaus fronte kiek džiugesnis reiškinys yra Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto persitvarkymas. Tai duoda vilčių, kad bus sujungtos glaudžiam bendradarbiavimui visos lietuviškos jėgos.

Neatsižvelgiant į visa tai, kiekvienas lietuvis, švęsdamas šią brangią šventę, turi nepamiršti savo pareigų Tėvynei. Tai reiškia, kad ne tik reikia atsilankyti į Vasario 16 minėjimus, bet reikia kuo nors prisidėti, kad Lietuvos gyvybingumas būtų išlaikytas ir kad Lietuvos laisvinimo kova būtų lengvinama.

Iš tokių konkerčių pareigų reikia paminėti šias:

* paaukoti bent vienos dienos už darbį Lietuvos Tautos Fondui, kuris finansuoja mūsų veiksmų kovą už Lietuvos laisvę tarptautiniu mastu. Ta kova yra būtina, kad Lietuvos byla pasaulyje nebūtų pamiršta.

* paaukoti pagal išgales Vasario 16-tosios gimnazijai bei lietuvių gimnazijai Italijoje, kuriose mūsų jaunimas auklėjamas lietuviškoje dvasioje ir ruošiamas būsimai Lietuvai.

* prenumeruoti lietuvišką spaudą bei pirkti lietuviškas knygas, be kurių nė vienas lietuvis negali apsieiti, jeigu jis nenori žūti savo tautai.

Kova sunki, tačiau ne be vilties. Kaupkime savas jėgas ir nenuleiskime rankų.

* Pietvakarių Queenslandą nusiautė didelės liūtyš. Nuostoliai nekainuojami. Vien tik tabako daigų suncinkinta už pusantro milijono svarų.

Mielą giminaitį

Sigitą Visockį

ir

Skirmą Kelertaitę,

sukūrusius lietuvišką šeimą sveikinu ir linkiu linksmos, vaisingos ir laimingos ateities.

S. Jokūbaitis

Sesę

Apoloniją Ragauskaitę

ir

Kazimierą Mioldažį

sukūrus šeimoms židinį, Aukščiausio Palaimos linki, Melbourne Ateitininkų "Aušros Vartų" Kuopa.

"PAVERGTOSIOS TAUTOS NĖRA UŽMIRŠTOS"

Eisenhowerio atsakymas VLIKui. — Dulles priėmė PET delegaciją.

Pereitais metais susirgusiam JAV prez. Eisenhoweriui pradėjus sveikti, jam VLIKo vardu telegrama palinkėjo geros sveikatos ir sėkmės darbe buv. pirm. M. Krupavičius, drauge pareiškdamas viltį, kad JAV prezidentui grįžus eiti atsakingų pareigų, pakils viltys taip pat Lietuvai ir kitiems pavergtiesiems kraštams sulaukti laisvės. Neseniai gautame atsakyme pabrėžiamą, kad prez. Eisenhoweris ir užs. reikalų ministeris Dulles yra ne kartą pareiškę, jog Amerikos vyriausybė kaip laikėsi, taip ir toliau laikysis savo Nepriklausomybės deklaracijoje ir Atlanto chartos paskelbtųjų principų. JAV vyriausybė ir toliau pritaria siekimui atstatyti suverenines teises tuose kraštuose, kur jos buvo per jėgą pažeistos. VLIKui atsistatyme atsakyme pažymima, kad JAV vyriausybė nėra niekuomet pripažinusi Pabaltijo kraštų smurtu įvykdyto įjungimo į Sovietų Sąjungą. Amerikos vyriausybė ir toliau pripažįsta, kaip pripažinusi, dar prieš 1940 m. paskirtus Lietuvos diplomatinis bei konsularinius atstovus ir palaiko su jais reikalingus santykius. JAV vyriausybės nusistatymas lieka aiškūs ir nepakeičiamas. Ta pačia proga priminti ir valstybės sekretoriaus Dulles žodžiai, kuriuos jis pasakė atstovų rūmų komisijai dėl neteisėto Lietuvos ir kitų kraštų pavergimo:

Pavergtosios tautos turėtų žinoti, kad nėra užmirštos, kad mes nesame sutikę su jų likimu ir, svarbiausia, kad mes nesame pasiryžę siekti iliuzinės paramos sau patiems, tardamiesi su tų tautų pavergėjais, kur jau toks tarimas patvirtintų tų kraštų pavergimą.

JAV prezidentui dėl jo pareiškimų ir atsakymo Chruščiovui padėkos telegramą pasiuntė taip pat ALTOs vykdomasis komitetas. Telegramoje priminta, kad Lietuva yra viena iš pirmųjų Sov. Sąjungos smurto aukų.

JAV valstybės sekretorius John Foster Dulles, asistuojamas pasekretorio Jacobo Beam ir Europos reikalų skyriaus šefo Mr. Stevens, 1956.1.9 priėmė Pavergtųjų Europos Tautų (PET) Bendrųjų Reikalų Komitetą. Delegaci-

D. Britanija atmetė Sovietų pretenzijas į Pabaltijo kraštų aukšą.

Kaip reišmingą tenka pažymėti ir šį įvykį, plačiai nuskambėjusį per užsienio spaudą bei radijus, parodantį, jog laisvasis pasaulis ir toliau nepripažįsta Sovietų smurtu įvykdytosios aneksijos Pabaltijo kraštuose. Teisiniu atžvilgiu Lietuva, Latvija ir Estija laikomos toliau tebegyvuojančomis laisvomis valstybėmis, kurių nepriklausomybė tėra tik laikinai užgniaužta. Š. m. sausio 10 d. Sovietai susilaukė naujo didelio smūgio. Tą dieną D. Britanija pakartotinai atmetė Sovietų pretenzijas į 16 mil. dolerių vertės aukso fondą, nuo 1940 m. pavasario, prieš okupuojant Pabaltijo kraštus raud. armijai, padėtą saugoti Londone. Į tą turtą Sovietai kėsinosi jau nuo 1940 m. kai jų armija smurtu okupavo tris Pabaltijo valstybes. Šį kartą Sovietai mėgino prieti prie pabaltiečių aukso kitokiu būdu, būtent — pasiūlė jo dalį atskaityti išlyginti britų piliečių skoloms už Sovietų nusavintą Sov. Sąjungoje jų turtą.

joje dalyvavo visų 9 pavergtųjų Rytų ir Vidurio Europos kraštų atstovai, būtent: Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos ir Vengrijos. PET seimo pirmininkas Dr. V. Masens ta proga padėkojo JAV valstybės sekretoriui, taip pat JAV prezidentui už jų tvirtą nusistatymą dėl pavergtųjų kraštų išlaisvinimo. Pasikalbėjimas vyko nuoširdžia dvasia, ir PET Bendrųjų Reikalų Komiteto nariai turėjo progą atvairi išdėstyti savo nuomones dėl pavergtųjų kraštų laisvinimo politikos. Be to, per priėmimą buvo paliesta taip pat apgaulinga Sovietų akcija tremtiniais grąžinti, Rytų-Vakarų prekybinių ir kultūrinių santykių problemos, tautinio komunizmo klausimas ir kt. Priėmimui jau iš anksto buvo gerai pasiruošta. Išklauseš visų pareiškimų, valstybės sekretorius Dulles į juos atsakė ilgesne kalba, kurioje jis apžvelgė savo ir JAV prezidento politiką pavergtųjų Rytų ir Vidurio Europos kraštų atžvilgiu, taip pat padarė kai kurių sugestijų bei viltingų ir padorinančių pareiškimų. New Yorke pabrėžta, kad pirmą kartą PET seimo atstovai buvo oficialiai priimti tokio aukšto JAV valstybės pareigūno.

Amerika pirmąja atominų ginklų gamyboje

JAV-bių oro pajėgų sekretorius pareiškė, kad nors Sovietų Rusija daro nepaprastai dideles pastangas pasivyti Ameriką atominų ginklų gamyboje, tačiau JAV-bės yra toli pralenkusios rusus ir turi tokią galybę, kurios jokia kita valstybė pasaulyje neturi.

JAV-bės turi įtikinti komunistinį agresorių, kad būtų didžiausia kvailybė pradėti karą.

Kinijos komunistai grąšina

Per Kinijos komunistų radiją buvo paskelbtas įspėjimas JAV-bėm, kad jei-gu jos ir toliau laikys prie Formozos karo jėgas ir neleis komunistams užimti Formozos, tai už visas galimas dėl to pasėkas bus atsakingos JAV-bės, nes Formoza yra naminis Kinijos reikalas ir niekas neturi teisės į tą reikalą kištis.

Pažymėtina, kad ilgą laiką ėjusios Ženevoje derybos tarp JAV ambasadoriaus ir Raud. Kinijos atstovo baigės nepasiekus jokio susitarimo. Kinijos komunistai atsisako naudoti jėgą tik tada, kai Formoza bus prijungta prie Kinijos ir tautinė Kinijos vyriausybė bus likviduota, o su tuo nesutinka Amerika.

Trumpai

* Britų valstybės ministeris pareiškė Konservatorių Partijos moterų mitinge, kad komunistai šiuo metu grąšina Vakarams politinėmis intrigomis ir stengiasi palaužti ekonominį pagrindą.

* Sausio 23 dieną visoje Australijoje sustreikavo uostų darbininkai, reikalaudami pakelti atlyginimus. Uostuose stovi neiškrauta ir nepakrauta daugybė laivų. Visam krašto ūkiui grąsia katastrofa, jei streikas užsitęs. Kitos įmonės pradėjo atleidinėti darbininkus, nes trūksta importuotų žaliavų.

* JAV-bių aviacijos vadovybė paskelbė, kad aviacijos daliniai Europos regijone busį apginkluoti naujais jet F-100 lėktuvais, kurie skrenda greičiau už garsą. Oficialiai skelbiama, kad jų greitis yra 822 mylios per valandą, tačiau manoma, kad jie yra dar greitesni.

* Argentinoje vėl susektas sąmokslas nuversti esamąją vyriausybę. Į sąmokslą įtraukti buv. prez. Perono šalininkai.

* Daily Express rašo, kad britų mokslininkai išrado elektrinį popierių sienoms klijuoti. Toks popierius teikia šilumą kambariams.

* Australijos užsienio mokėjimų rezervai per pirmąjį šių biudžeto metų pusmetį (nuo VII 1 iki XII 31) nukrito 58 milijonais svarų. Tačiau manoma, kad pradėjus veikti importo suvaržymui, reikalai pasitaisys.

* Anglijos karalienė Elizabetha II su vyru lankosi Nigerijoje. Sostinėje karalienę sveikino milžiniškos minios. Kai kur policija turi pavartoti net lazdas, kad apgintų karalienę nuo karštų sveikintojų.

* Sausio 30 d. Anglijos min. pirm. sir Eden pradėjo pasitarimus su JAV-bių prez. Eisenhoweriu ir Mr. Dulles. Svarbiausia bus svarstomos Artimųjų Rytų problemos, o taip pat ir visos kitos problemos, kurių sprendimo reikalauja dabartinė padėtis.

Atleistas iš pareigų Gedvilas

Spauda praneša, kad Lietuvos "Tarybų Socialistinės Respublikos" min. pirm. M. Gedvilas atleistas iš pareigų. Priežastis nenurodyta. Turbūt nukrypo kur nors nuo "linijos".

Žydai bijo bombonešių

Pasaulinio žydų kongreso prezidentas Dr. Goldmann pareiškė, kad Egiptas gali bombarduoti Izraelio miestus gautais iš Čekoslovakijos jet-bombonešiais per 8 minutes jiems pakilus. Žydai, esą, neturi jet-naikintojų gintis nuo tokių bombonešių. Jo nuomone, Izraelis turėtų gauti pakankamai ginklų, kad pats galėtų gintis nuo galimo užpuolimo.

NUSTOJUS LIETUVIŲ TAUTAI GARBINGO SAVO SŪNAUS, SIMTMECIAIS NESULAUKIAMO MOKSLININKO, BITES KRUOPSTUMU SURINKUSIO SENOVĖS LIETUVIŲ KULTŪROS LOBYNUS, VYTAUTINĖS DVASIOS VISUOMENININKO, EILĖS ORGANIZACIJŲ GARBĖS NARIO, ATS. PULKININKO LEIT., RASYTOJO, VILNIAUS, KAUNO IR PABALTIO UNIVERSITETŲ PROFESORIAUS, DR. H. C.,

A. A. VACLOVO BIRŽIŠKOS

SKAUSMO VALANDOJE, NETEKUSIEMS MYLIMO IR BRANGAUS BROLIO BEI DEDES, REISKIU GILIA UZUOJAUTA LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS AKTO SIGNATARUI PROF. MYKOLUI BIRŽISKAI, PROF. INŽ. VIKTORUI BIRŽISKAI, PROF. ST. ŽAKEVICIAUS ŠEIMAI IR PONIAI ONU-TEI BIRŽISKAITEI-BARAUSKIENEI

POVILAS LUKOSIČNAS

Mūsų didžiajam lituanistui, Vytauto Didžiojo Universiteto bibliotekos steigėjui ir kūrėjui, žymiausiam lietuvių bibliografiui, Kauno, Vilniaus ir Pabaltijo universitetų profesoriui ir mokslininkui, vienam iš žymiausių kultūrininkui

PROF. V. BIRŽIŠKAI.

mirus, Lietuvių Kultūros Fondo Australijos valdyba reiškia užuojautą velionies giminėms ir artimiesiems bei kartu su visa mūsų tauta liūdi

L. K. F. Australijos Valdyba

KOLCHOZINĖ BUITIS PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

IT atstovai teko smulkiau išsišnekėti su vienu vokiečiu, ilgą laiką gyvenusiu Lietuvoje ir tik 1955 m. rugsėjo mėn. iš jos paleistam į Vakarų. Grįžusio teigimu, ypač sunki padėtis esanti Lietuvos kolchozuose. Darbo jėgų trūksta ne tik juose, bet ir tarybinuose ūkiuose, vad. sovchozuose. Kai sugenda traktoriai ar kitos mašinos, susidaro daug sunkumų, nes stinga atsarginių dalių. Kolchozai neturi dirbtuvių sugedusioms mašinoms pataisyti. Todėl tenai pirmąją arkli... Darbo tinkamu atlikimu dirbantieji nesirūpina. Pvz. 1955m. daug kas bulves pirmą kartą vagojo tik rugpjūčio mėnesį. Ir derliaus nuėmimas vis užvėlinamas. Kadangi kurių nors javų rūšių nuimant reikia tuoj pat kulti ir atiduoti valdžiai, tai ne kartą užsitraukia kitų javų nuėmimas, išbyra grūdai arba javai supūva. Derlių okupantai, kaip ir kitas gėrybes, gabena į Sov. Sąjungą. Prievolinkams tepalikta tik atlyginimui, sėklai ir pašarui. Darbo normos net ir sovchozuose tokios didelės, kad dienos norma atlikti tą pačią dieną beveik neįmanoma. Todėl ir dirbama nuo ankstyvo ryto iki tamsos. Vėlinamas ir uždarbio išmokėjimas. Atlyginimas kolchozuose javais ir kita "natūra" yra labai prastas. Kartais kolchozininkai negauna už darbadienį nė 2 kg. javų. Klaipėdos krašto kolchozininkams 1954 m. rudenį pradėjo davinėti ir pinigų. Tik, žinoma, šita priemonė labai menka — kitam nevisuomet siekia net 100 rublių į metus.

Valdžiai tenka mokėti dideles pyliavas ir nuo savo reikalams pasinaudoti paliekamų 15 arų. Didelės šeimos su mažais vaikais, seneliais ir ligoniais gyvena pusbadžiu. Šiaip taip išsiversti įmanoma tik, jei dirba visi šeimos nariai. Svarbiausią maistą dabar sudaro bulvės. Žiemos metu darbai menki, todėl nėra kaip pinigų užsidirbti iš pašalio, tenka skursti. Gyvenimas kolchozuose yra prastesnis už gyvenimą sovchozuose. Pramonės ir aplamai miestų darbininkai uždirba daugiau. Bet kai jie apmoka viską, tai irgi nieko nelieka. Pabėgusieji iš sovchozo kitur darbo negauna, nes tam reikalinga turėti tvarkoje dokumentus. Todėl daugumas ir nebando bėgti. Netenka stebėtis, jei tokiomis sąlygomis žmonės, verčiami skurdo ir turėdami pusbadžiu gyventi, stengiasi ką įmanydami "susikombinuoti". Norint pasinaudoti arkliais su vežimu savo reikalams, sovchozuose ir kolchozuose reikia leidimo. Pagaliau vežimais tiek išklere, jog stačiai pavojinga rizikuoti leisti į koki nors svarbesnį žygį — gali nesugrįžti atgal... Jau pradėta grupinė statyba. Bet už paprasčiausią namuką grupinėje statyboje tenka mokėti iki 11.000 rublių "išpirktuvių". Tačiau iš kur tokią sumą vargšas kolchozininkas paims? Tiesa, kom. propaganda ir spauda skelbia apie vis didėjančią "kolūkių milionierių skaičių", tačiau tas dar nereiškia, kad būtų ir kolchozininkų milijonierių... Bolševikų oficialiais duomenimis 1955m. okup. Lietuvos kolchozinėse gyvenvietėse pastatyta apie 2.300 gyv. namų. Juose esą įkurdinti pirmo eilės kolchozininkai. Kelmės ir Dotnuvos rajonuose, Biržų rajono "Tarybinio artojo", "Medeikių", "Pabiržės" ir kai kuriose kitose gyvenvietėse. Šių metų biudžete numatytos išskirti stambesnės sumos Žemės Bankui, kad kredituotų kolchozininkų naujų gyvenviečių statybą. J. Šimkus 1956 l. l. d. per Vilniaus radiją paskelbė, kad tas kolchozininkas, kuris senus savo trobesius kels į kolūkinę gyvenvietę, gaus paskolos iki 8.000 rublių ir galės ją išmokėti per 8 metus, o tas, kuris statusis gyvenvietėje visiškai naujus trobesius, gaus iki 15.000 rublių paskolos ir ją galės išmokėti per 15 metų. Tačiau niekas nepasako, iš kur kolchozininkai galės gauti pinigų toms paskoloms atsilyginti ir tariamai savo būstams išsipirkti. Pagaliau ir tie patys bolševikų skelbiami propagandiniai pranešimai nesutampa. Keliomis die-

nomis anksčiau (1955.12.25) buvo Tiesoje įdėtas LTSR miestų ir kaimų statybos ministerio pavaduotojo P. Variakojo pareiškimas, pranešęs, kad tokie kolchozininkai esą 3 metams atleisti nuo žemės mokesčių ir gyvulininkystės, išskyrus pieną, produktų bei bulvių paruošų. Girdi, jau 1954m. daugiau kaip 10.000 kolchozininkų buvo "padavę pareiškimus perkelti į naujas gyvenvietes turimus nuosavus gyv. namus arba gyvenvietėse pastatyti naujus. 2368 kolūkiečiai pradėjo gyv. namų statybą naujose gyvenvietėse". Taip per jėgą naikinami viensėdžiai ir keičiamas Lietuvos sodžiaus veidas, kuriant vietojų bolševikiškai rusiškas naujo tipo "gyvenvietes", kur partija galėtų dar daugiau kontroliuoti žmones.

Liaudis Lietuvoje yra labai apiplyšusi. Krautuvėse batų, drabužių ir kai kurių kitų būtiniausių reikmenų jei ir pasitiko, tai ne kartą vienos rūšies. Esti ir taip, kad pvz. viename mieste lyje perki kurio nors daikto vieną dalį, kitame — kitą. Odiniai batai yra iš viso retas daiktas ir brangus. Todėl kolchozininkai tesitenkina tik brezentinėmis "tapočomis", kaliošais ir veltiniais, kurie jiems prieinamesni savo kaina. Iš drabužių pirmoje eilėje perkami rusiškos mados "vatiniai". Bet ir juos nusipirkti nedažnas įstengia, nes neturi kuo. O viršutinių vyriškų kelnų apskritai nėra lengva gauti — nevisados būna. Geresnės medžiagos vyriški kostiumai labai brangūs — siekia iki kelių tūkstančių rublių. Sezono metu žibalo negausi. Sviesto, mėsos, cukraus ir valcuotų miltų krautuvėse gausiau pasirodo gegužės 1 d. ir revoliucijos šventės proga. Bet ir tada pristinga žinoma, nieko nepristinga komunistų pareigūnams ir kiti "raudonajai buržuazijai".

Ne vienam įdomu, ką galvoja grįžusieji iš Sibiro ir kitur į Vokietiją ir kaip jiems atrodo dabartinis gyvenimas. Kada kitiems garbė ir tėvynės meilė yra daugeliu atvejų tapusios "senos mados sąvokomis", grįžusiesiems gi tai buvo visą laiką tikra realybė. Tik tos meilės vedami, jie sakosi įstengę nugalėti mirtį, įstengę kovoti su neveltimi, su taiga ir visomis Sibiro žiaurībėmis. Nors jų kūnai yra išsekę iki paskutiniųjų ir sielos turėjo kęsti nepaprastą brutalumą, tačiau tų žiaurių įvykių jie yra užgūdinti ir savajam kraštui, senosioms tradicijoms yra palikę ištikimį.

Tačiau Vakaruose jiems daug kas atrodo neįprasta. Jie yra tapę kritiškais. Grįžusius žavi daugybės naujų namų ir būty statyba, aukštas gyvenimo standartas. Kitiems tiesiog darosi nesuprantama, kaip žmonės, kuriems viskas taip gerai vyksta, dar gali būti tiek nepatenkinti ir tą savo nepasitenkinimą taip garsiai reikšti. Pabūtų tokie ponai už spygliuotų vielių, tada būtų patenkinti daug kuo, dėl ko dabar šaukia. Grįžusieji iš Sibiro yra tapę tyliais, ramiais žmonėmis, bet savo tikslo siekia tikriau. Jie žino, kad tai, kas vadinama žmogaus laime, pirmo eilės priklauso nuo paties žmogaus ir jo vidaus nusiteikimo, bet ne nuo aukšto gyvenimo standarto.

Vokiečių "Volksbote" aprašo, kaip šiemet Kalėdų šventės buvo švenčiamos Pabaltijo kraštuose ir Klaipėdoje. Lietuvoje ir Klaipėdos krašte gyvenę vokiečiai gavo laiku šventines dovanas, pasiūstas iš Vakarų. Ypač jiems praverė gautieji pinigai. Mat, pasirodo, dabar pinigus jau leidžiama per nustatytus bankus siųsti visur į Sov. Sąjungą. Keli tūkstančiai pasiūstų DM buvo ten išmokėti rubliais. Nors kursas gavėjams labai nepatogus, bet ir už juos galėjo šį tą nusipirkti. Sunkiau yra su laiškais. Vad. "dvigubi laišakai" ir šiemet sovietinio pašto nebuvo priimami. Sovietinės įstaigos reikalavo, kad daugiau kaip 20g sverią laiškaiti būtų siunčiami kaip siuntiniai, juos aprūpinant reikalingais lietuvių kalba adresais ir t.t. Ypač dide-

Menki "sniego operacijos" vaisiai

Sovietinių profesinių sąjungų organas Trud vėl pareiškė pretenzijų į V. Vokietijoje esančius pabėgėlius kaip tariamai Sovietų piliečius, norinčius grįžti namo, tik jėga sulaukamus. Michailovo komitetas Berlyne, esą, gaunęs tūkstančius laiškų iš Sovietų piliečių, laikomų Vokietijos stovyklose, kur esančios baisios gyvenimo sąlygos. "Trud" pareiškimu, Sovietai nori ne besąlygiškai grąžinti pabėgėlius, o tik išrūpinti, kad būtų sudarytos sąlygos juos apšviesti apie tikrąją padėtį tėvynėje, o paskum galėtų jie patys laisvai apsispręsti. Sovietų įstaigos ypač norinčios suieiti į tiesioginį kontaktą su pabėgėliais iš Pabaltijo kraštų ir vakarinės Ukrainos. Tačiau tokie teigimai yra aiškūs pramanas: taip meluoti per akis apie tūkstančių pabėgėlių laiškus ir norą grįžti atgal į plačiąją tėvynę, kur kiti teroru nuo to juos sulaukia, tegali nebent tik bolševikai. Visi Vokietijoje esantieji gerai žino, jog kiekvienas pabėgėlis gali bet kuriuo metu kur norėdamas išvykti arba kada norėdamas grįžti kad ir į tą pačią Sov-Sąjungą — tam niekas

IŠKILMINGAI ATŽYMĖTA ADENAUERIO 80 METŲ SUKAKTIS

1956m. sausio 5 d. Vokietijos kancelieriui Dr. K. Adenaueriui suėjo 80m. amžius. Ta proga buvo iš viso pasaulio pareikšta jam nuoširdžių sveikinimų ir linkėjimų ir toliau vadovauti Vokietijos valstybei. Visa eilė vokiečių spaudos organų sukaktuvininką išklė kaip ryškiausią šio amžiaus vokiečių politinę asmenybę. Kadaisė vos vienu balsu teisrinktas federaliniu kancelieriu, šiandien Adenaueris yra sulaukęs plataus įvertinimo ne tik tarp savo tautiečių, bet ir visur užsienyje, net tarp opozicijos žmonių. Ir savo paskiausiais pareiškimais jis taip pat griežtai pasisako prieš komunizmą, įspėdamas, kad komunizmui nevalia atverti nė mažiausios durų plyšio, idant jis neįsigalėtų Vokietijoje, o per ją nepavergtų ir visos Europos.

Nuoširdus sveikinimas sukaktuvininkui pasiūsta telegrama taip pat VLLKo Vykd. Tarybos vardu, palinkėjęs, kad Aukščiausias leistų dar ilgai jam dirbti savojo krašto gerovei ir kovoti už taiką ir laisvę, kurios išsilgusi laukia taip pat ir lietuvių tauta.

Bielefeldė veikia viešajai nuomonei tirti institutas paskelbė duomenis, iš kurių matyti, kaip, palyginti su 1951m., kyla Adenauerio populiarumas. Tada už Adenauerį, kaip populiariausią viešojo gyvenimo asmenybę, iš kiekvieno 100 apklaustųjų tepasisakė tik kas dešimtas Vokietijos gyventojas, o 1955m. — jau kas 45. Po jo populiarumu eina prof. A. Schweitzeris, kurio balsų santykis iš 3 pakilo į 14. Už Eisenhowerį, kaip populiariausią asmenybę, 1951m. nepasisakė nė vienas vokiečių, o 1955 m. jau 2. Už Olenhauerį 0:2. Tuo tarpu popiežiaus Pijaus XII balsų santykis iš 6 sumažėjo į 4, prez. Heusso iš 8 į 5 ir Churchillio iš 5 į 3. Iš galimų Adenauerio įpėdinių pirmo vietoj minimas, kaip populiariausias, Brentano, antro — prof. Erhardas, paskum eina Arnoldas ir kt.

Vokiečių spaudoje taip pat išryškinti duomenys, kaip Adenauerį naciai buvo tris kartus suėmę, ir kaip jam tik per plauką pavyko išvengti mirties kacetė. Pirmą kartą jis buvo suimtas 1934 m. po Rohmo pučo, antrą kartą — 1944m. liepos 20., bet tada jam pavyko su išlikimu draugų pagalba pasprukti ir Westerwaldo malūne išlikti gyvam kaip Dr. Weberiui. Galiausiai gėsto suimtam Dr. Adenaueriui tik su vieno gydytojo pagalba pavyko ištrūkti iš transporto į Buchenwaldo kacetą, kur būtų buvęs su kitais sunaikin-

li muitai yra uždėti saldumynams ir tekstilės gaminiams. Lietuvoje pagėidavo ir kalendorių su bažnytinėmis šventėmis, nes ten tokių kalendorių nėra.

Pastaruoju metu visa eilė 18-20 m. amžiaus jaunimo kaip "savanoriai" buvo pasiūsti dirbti į Novosibirsko sovchozus ir iš Klaipėdos krašto. Vokiečių spaudoje rašoma, kad tuo būdu sovietai nori ir Klaipėdos krašte pamažinti ne rusų skaičių, kad jį būtų galima lengviau surusinti.

nekludo. Tik pabėgėliai nenori, kad juos vėl imtų tardyti visokios bolševikinės komisijos, rinktų apie juos bei jų artimuosius duomenis ir paskiau visokiems būdais juos terorizuotų. Sovietinė tikrovė net per gerai pažįsta.

"Už grįžimą į tėvynę" Nr. 12/1955 tiesiog per akis skelbia netiesą, rašydamas, kad, esą, milžiniška esančių užsieny tautiečių dauguma karšto dėkingumo žodžiais atsiliepusi į amnesitiją, kad daug jautrių nuoširdžių laiškų pastarosiomis dienomis gauta iš N. Ulmo, Augsburgio, Muencheno, Hamburgio ir iš kitų Vokietijos bei Belgijos miestų. Michailovo komitetui esą rašoma ir apie pinkles tamsių jėgų, bandančių teroru sustabdyti grįžtančių į tėvynę sriautą... Deja, iš to sriauto teatsiranda vos vienas kitas bolševikų atšaukiamas atgal agentas, turis pavaiduoti sriauto stiprumą, o visą terorą, kaip iš tolimesnių išvedžiojimų paaiški, sudaro nebent neturintiems kuo užsimokėti už butą, apmokėjimas jų skolų arba jiems padovanojimas senų, dar nesuplėšytų kelnų... "Už grįžimą į tėvynę" Nr. 13/1955, rašo, kad, girdi, "dar gausesnės grupės ruošiasi išvykti iš Argentinos, Brazilijos, Australijos... Didelį aiškinamąjį darbą tokios grupės dirba Argentinoje, Brazilijoje, Belgijoje, o Vokietijoje — ypač Muencheno mieste." Tačiau minimas laikraštis nieko neprisimena apie tuos tūkstančius ir net milijonus kurie nuo raudonojo siaubo bėga kaip nuo maro į Vakarų. Jei grįžta į tėvynę vienas kitas, tai daugiausia tokių esama nebent užverbuotų ar atšauktų agentų. Pasiūsti į Vakarų jie, norėdami pavaiduoti tariamą pabėgėlių domėjimąsi minimojo žvalgybinio komiteto veikla, rašinėja iš Vakarų laiškus. Tačiau jau tokių laiškų turinys pats kalba už save, kad tai esą čekistų darbas.

Štai to paties laikraščio Nr. 13 tariamasis laiškas ir Nuernbergo, kuriame apie antisovietinių pabėgėlių veiklą taip informuojama: "jie tarnauja įvairiems banditams. Tukočiovas tarnauja Muencheno galvažudžiams, o Jokovas — Frankfurto banditams. Bet bendrai ir vieni, ir kiti — ta pati parsidavėlių gauja... Jau pati terminologija parodo, kieno tai esama dar-

Nieko negalėdami sužvejoti iš lietuvių, Nr. 13/1955 paskelbė žinomojo A. Vaivucko žodį broliams lietuviams, kuriame nieko nepasakoma apie tai, kaip iš tikro jis jaučiasi, ir prieš 5 metus grįžusios iš Detmoldo į Sov. Sąjungą A. Venciūtės įrodinėjimus, kaip jai esą tariamai gera gyventi Šiauliuose.

Žiniomis iš Argentinos, bolševikų okupuoton Lietuvos išvyko kelios lietuvių šeimos ir dar kelios ruošiasi vykti. Iš Brazilijos išvyko A. Kynas, V. Šviesa, broliai Sasnauskai ir kiti. Taip pat išvyko keli prokomunistiškai nusiteikę ir iš Urugvajaus. Išvykusieji yra senieji emigrantai. Iš naujųjų tėvynėn negrįžta nė vienas, nors ir kaip Michailovo komiteto viliojami.

Pasižymėjusi operos solistė V. Jonuškaitė-Zaunienė, prieš kiek laiko per Michailovo komiteto laikraštį pakviesta grįžti namo, per radiją pareiškė, kad užtikrinanti, jog Lietuvos teatras bei daina jai tebėra tokie pat brangūs kaip ir anksčiau. Ji turinti New Yorke savo dainavimo studiją, kurioje atsidėjusi ruošia dainininkes ateities Lietuvai. Tačiau ji niekur nė nemano vykti iš laisvųjų šalies, nebent iš Lietuvos pasitrauktų paskutinis sovietinis

(Pabaiga 3 psl.)

DEMESIO!
Neužmirškite švenčių proga įsigyti

Lietuviško krupniko (HONEY LIQUEUR)

arba

DEGTINĖS

Slyvinė, Zubrovka, Pomeranz
Visi gėrimai yra aukštos kokybės, pagaminti Lietuvos specialisto. Gaunami visuose didmiesčiuose: Sydney, Melbourne, Adelaide, Brisbane, Perth ir Hobart.

Reikalaukite visuose hoteliuose tiktai Ernstan Bottling Co. Ltd. su Amerikos ereliu ant etiketės.

Ernstan Bottling Co. Ltd.
2 Murray St., W. Mitcham, S. A.

I lietuviu visuomene

VLIKo Prezidiumas New Yorke paskelbė į lietuvių visuomenę atsišaukimą, kuriame, siūsdamas kenčiančiai tautai Tėvynėje, kankinamiems bolševikų kalėjimuose, vergų stovyklose ir tremtiniams Sibire, taip pat lietuviams išsviams visame pasaulyje Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų sveikinimus, taip pat linkėdamas nenustoti vilties, taip bylojo:

"Prieš 12 metų Hitlerio okupuotoj Lietuvai buvo sudarytas Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Jį sudarė visos politinės partijos ir kovos sąjūdžiai vieningu sutarimu. 1944m. Vasario 16 d. deklaracijoje, toje lietuvių Tautos Laisvės Chartoje, Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas iškilmingai įsipareigojo tol vadovauti lietuvių tautos kovai, iki Lietuva vėl bus laisva ir nepriklausoma.

Tos šventos priesaikos ištesėjimas visiems mums yra įpareigojanti prievolė ir tikslas.

Stiprus tautos pavidimas ir talkinimas visų lietuviškųjų veiksmų, VLIKas per eilę metų ėjo Lietuvos reikalų sąrgybą Vakaruose. Tuo pačiu metu pati tauta vedė ir tebeveda žūtbutinę kovą su sovietų okupantu pavergtoje Tėvynėje. Tūkstančiai didvyriškų žygių liūdią mūsų tautos pasiryžimą būti laisva. Tautos kovos didvyriškumas laimi Lietuvos laisvinimo reikalui pasaulio pripažinimą ir paramą.

Kova už mūsų tautos laisvę tuo pat metu vyksta laisvuose Vakaruose. Sovietams nepavyko pateisinti Lietuvai padaryto smurto ir gauti jam pripažinimą. Lietuva kartu su jos kaimynėmis Latvija ir Estija daugumos valstybių yra pripažįstamos laisvųjų tautų lygiateisėmis narėmis, tik Sovietų ginlu okupuotomis. Laisvojo pasaulio padedami ir toliau kovosime, kol Lietuva taps nuo visų okupantų laisva.

Kovos dėl laisvės metams užsitęsiant ir tarptautinei padėčiai kintant, esamomis sąlygomis VLIKas šiuo metu renkasi savo posėdžių JAV-bėse. Čia pasaulio gausingiausioje lietuvių išseivijoje jis tikisi rasti gausių talkininkų kovai už Lietuvos laisvę suaktyvinti. VLIKas yra dėkingas šio krašto vyriausybei, kuri, šiandien lemiama įtaigodama pasaulio įvykius, remia mūsų tautos pastangas išsilaisvinti. Šiame krašte taip pat renkasi Pavergtųjų Tautų Seimas ir veikia kitos tarptautinės institucijos, kurios gali padėti VLIKui sėkmingai Lietuvos laisvinimo kovą plėsti.

VLIKo praeityje būdavo nesklaidumų ir pasitaikydavo nesutarimų neseminiais klausimais, kurie sunkindavo VLIKo darbą. Tie nesutarimai, išnešti viešumon, davė kai kam progos tyčia kelti visuomenėje nepasitenkinimą, o VLIKo opozicijai suteikė galimumą

VLIKui priekaištauti ir, ypač pastrauroju metu, sąmoningai kenkti jo autoritetui ir ūrumui.

VLIKas laiku sutarė reikalingas Lietuvos laisvinimui priemones sustiprinti. Lapkričio mėn. 24-27 d.d. vykusio New Yorke VLIKo sesija pasižymėjo vieningu visų noru pašalinti praeities nesklaidumus ir glaudžiai bendradarbiauti su savąja visuomene bei lietuviškais veiksniais. Pagrindinės mūsų politinės partijos, kurios demokratinė Lietuvos Seimų laikais atstovavo Seimuose 99% lietuvių tautos, kartu su kitų politinių grupių atstovais vieningai įvertino padėtį, vieningai sutarė VLIKo ateities kelią į Lietuvos išlaisvinimą ir vieningai nutarė juo eiti į tikslą, atidedant į šalį viską, kas trukdė VLIKui darbą dirbti.

VLIKas nepaneigė ir tų, kurie iš bendro darbo traukiasi. Jis supranta, kad jo pastangų sėkmingumas priklausys, kiek tos pastangos bus savos visuomenės remiamos. Todėl priimtoje rezoliucijoje Vlikas kviečia visus apsiungti Lietuvos laisvinimo darbui. Visos grupės, kurios laikosi 1944 m. Vasario 16 d. deklaracijos pagrindų, kurios siekia išsilaisvintą Lietuvą atkurti kaip demokratinę valstybę, lygiomis su kitomis gali VLIKo darbe dalyvauti.

Tautinė vienybė tebūnie VLIKo, visų lietuviškųjų veiksmų ir lietuvių visuomenės bendro darbo pagrindas. Gražų kelią į tautinę vienybę parodė Amerikos lietuviai, kurie per paskutinį Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimą New Yorke, kuris įvyko prieš pat VLIKo sesiją, vienu balsu nutarė remti VLIKą visomis išgalėmis — moraliai ir medžiagiškai. Visa lietuvių išseivija laisvajame pasaulyje kviečiama pasekti tuo pavyzdžiu.

Vis sunkėjanti Lietuvos laisvinimo kova šiandien kaip niekad reikalauja sutelkti visas mūsų gyvyšias jėgas. Bet kokiam sklaidymuisi turi būti padarytas galas.

VLIKo sesija pareiškė nuoširdų norą bendrai dirbti su Lietuvos pasiuntiniais, atidedant į šalį visus ginčus dėl kompetencijų. VLIKas, įsipareigojęs atstovauti ir ginti lietuvių tautą, o kartu ir Lietuvos valstybę, supranta, kad tai yra ir Lietuvos pasiuntinių bendras reikalas. VLIKas New Yorke sesijoje priimtoje rezoliucijoje reiškia nuoširdų norą ir darniai su pasiuntiniais dirbti Lietuvos laisvinimui.

Amerikos Lietuvių Taryba yra daug nuveikusi Lietuvos reikalui šiame krašte ir bendrame darbe VLIKas su Taryba neturėjo jokių nesklaidumų. Teisingai suprantant VLIKo ir Amerikos Lietuvių Tarybos veiklos sritis, kaip vienas antram talkininkavimą, VLIKas neabejoja, kad santykių dar-

LAIŠKAI IŠ LIETUVOS

Pravėrus geležinę uždangą, NL-redakcija vis daugiau ir daugiau gauna laišku iš tautiečių, kuriuos jie pasiekia iš už geležinės uždangos. Ne būtinai iš Lietuvos, nes dabar lietuvių visur yra, tikrai tikrai nežinia, kiek jų yra likę Lietuvoje.

Gaunamieji laišškai reikalingi rimto dėmesio, nes jie atneša žinių, kurių anksčiau niekas negaudavo, kai geležinė uždanga buvo uždaryta aklina.

Labai įdomu, kad šitie laišškai nepaprastai paveikė dalį Amerikos kontinente gyvenančių lietuvių, kurie save laikė komunistais ir galvojo, jog sovietinė valdžia spaudė tikrai buržuojus, kapitalistus ir, kaip jie sakydavo, — išnaudotojus. Dabar gi gaunamieji laišškai atidengė visai kitą vaizdą. Tikrovė pasirodė nieko bendro neturinti su propaganda, kurią sovietai varo užsieniuose. Jeigu kas nors tuos laiškus dabar surinktų, tai gautų ryškų vaizdą, kokios gyvenimo sąlygos dabar yra už geležinės uždangos ir tame skaičiuje — okupuotoje Lietuvoje.

Čia patiekiamos kelios ištraukos iš paskutiniu metu gautųjų laišku ir pačios redakcijos gautų laišku.

Laiškai iš Sibiro

Mes gyvename prie Lenos upės. Čia caro laikais, sako, buvusi katorga... Bet mes gyvename labai gerai. Mes turime barakus, kuriuos patys apšildome. Kai žmogus pripranti prie kocio gyvenimo, tai jis vis prisimena. Buržuazinėje Lietuvoje buvo sunkus

numas ateičiai yra patikrintas.

VLIKo santykiai su Lietuvos Laisvės Komitetu bei su Lietuvių Delegacija Pavergtųjų Tautų Seime yra aiškūs.

VLIKo sesijos New Yorke nutartas VLIKo persitvarkymas yra padiktotas gyvenimo srovės. Tačiau nei VLIKo prigimtis, nei jo pagrindinis tikslas nekeičiami. Vadovaudamas lietuvių laisvės kovai visame pasaulyje, VLIKas teikia ypatingą svarbą mūsų kovos frontui Europoje, kur veikia VLIKo Vykdomoji Taryba su visomis jos įstaigomis.

Persitvarkęs VLIKas yra pasiryžęs darbe plačiau užsimoti ir tiki, kad sunkėjančios sąlygos jam nebus negalima kliūtis savo paskirtį vykdyti. Kartu suprantama, kad VLIKo darbo sėkmingumas pareis nuo to, kaip jam pavyks konsoliduoti lietuvių išseiviją ir suburti visas veikiančias lietuviškas jėgas Lietuvos laisvinimo darbui.

VLIKo pavestas, Prezidiumas kviečia visus lietuviškus veiksmus, visą lietuvių išseiviją širdim atjausti mūsų pavergtos tautos likimą ir nepalūžtant tikėti, kad lietuvių tautos laisvės kova bus laimėta. Prezidiumas visus kviečia stiprinti vieningas pastangas Lietuvai vaduoti."

gyvenimas. Kas kita tarybų šalyje. Čia nereikia jieskoti darbo ir darbovietės, nes čia šlovingoji komunistų partija kiekvienam paskiria vietą ir darbą, ir dirbi žmogus, net miela... Nieko nereikia jieskoti. Jums ten, mielas drauge, sunku gyventi. Jūs turite darbo jieskoti. Jus ir badas dažnai aplanko. Taip rašo tarybų šalies spauda, o ji rašo tikrai teisybę. Tiesa, aš draugą norėjau Naujiems Metams paprašyti bent kepalėlių lietuviškos duonos, bet, kažin, ar aš tuo jūsų neapsunkinsiu? Būtų čia gera turėti veltinius, bet man draugai sako, kad Amerika nemoka daryti veltinių. Gaila, kad pas jus didelis darbininkų išnaudojimas ir nesirūpinimas jų gerbūviu — net veltinių jūs negalite nusipirkti... O čia jie labai praverstų...

Laiškai tėvui į Ameriką

Brangus tėveli! Šiandien gavau laiko atsakyti tėveliui į laiškėlių, kurio labai laukėme... Ir tas laukimas pasidarė labai ilgas. Aš, tėveli, esu mechanikas ir dirbu mašinų remonto darbus, bet reikia padėti mamai, o ji gyvena tėviškėje, kurios trobos jau reikia remontuoti. Iš visų trobesių liko tik tvartas ir namas...

Kai pagalvoji, tėveli, tai matai, kaip pasikeitė mūsų gyvenimas! Tėviškėje gyvena viena tikrai mama. Antano visai nėra ir nežinia, kur jis yra. Mūsų dėdžių Petro ir Onos Kulnių visai nėra ir jų trobesiai visai pranyko...

Aš sugrįžau iš armijos. Baigiau su pagyrimu. Aš nors tuo patenkintas, kad pats sau galiu užsidirbti duonos. Norėjau mokintis, nes dirbantiesiems yra vakariniai kursai, bet turėjau loptyti grįžti ir todėl pavėlavau. Gal kitamet galėsiu.

Mama rašo, kad namie visi sveiki, tiktai Marytė silpna, nes turi mažakraujystę. Kitos sesutės sveikos. Kai buvau pas mamą, oras buvo šaltas, o jos basos išleikia į lauką. Pasižiūri į jų kojeles — net ašaras traukia...

Tėvelis klausia, kokio kostumo norėčiau. Tai nesvarbu — bet tiktai kostiumas. Aš kai sugrįžau iš armijos, tai tuo kareivišku kostiumu ir dėviu, kito neturiu. Tėvelis, gal, galvoji — koks aš sūnus, kad mamai negaliu padėti. O regis dirbu ir stengiuos. Ir nežinau, kaip pasakyti. Aš varžaus prašyti dėl to tėveli. Gal sunku ir tėveliui. Mūsų daug, kaip mus aprūpinsi drabužiais? Tėveliui irgi sunku... Mes patų taipgi neturime... Bet kur čia visko galėsi prisiūsti...

Sūnus
(Nepriklausoma Lietuva)

Pasitikrinkime, ar nelikom kuo skolingi tėvynėi. Atsiteiskime, aukodami lietuvių namams.

MENKI "SNIEGO OPERACIJOS" VAISIAI

(Tąsa iš 2 psl.)

MVD. Toliau Jonuškaitė pastebi, kad jei ji ir jos mokykla taip branginami net susovietinto Lietuvos teatro, tai lietuvių studentės teleidžiamos atvykti pas ją į New Yorką — ir ji joms perteiksianti viską, ką galinti.

Vokiečių spauda, rašydama apie Sniego operaciją, pažymi, kad jau kuris laikas Federalinėje Vokietijos respublikoje girdima apie paslaptinius įsilaužimus, kur pirmoji eilė stengiamasi iš geležinių spintų išvogti korttekas, abonentų sąrašus ir antibolševikinių leidinių paskirstymą. Šiuos įvykius tiria vokiečių federalinės kriminalinės policijos įstaiga ir vad. Verfassungsschutzamt. Tačiau ligi šiol vokiečių saugumo organai dar nėra paskelbę konkrečių duomenų, rodančių, kad įsilaužikus būtų pavykę suminti. Įsilaužikai dingsta kaip į žemę.

Spaudoje smulkiai sužymėti visi svarbiausieji įsilaužimai, būtent — kaip buvę išnešti LB Vokietijos krašto valdybos keli tūkstančiai kartotekinių kortelių, kaip buvo mėginta įsilaužti, bet nesėkmingai, į VT būstinę, kaip išnešė iš Rosenheimio administracijos būsto 500 kortelių su 1.100 asmenų pavardėmis ir smulkiausiai apie juos duomenimis, kaip išvogė iš latvių centrinės įstaigos Augustdorfe prie Detmoldo, turėjusios 10.000 pavardžių, 2859 korteles (visas pavardes nuo A iki J raidės), kaip iš "Voitlejos" redak-

cijos Ettlingene buvo išvogti estų abonentų sąrašai, kurie greičiausiai buvo toliau pergabenti automobiliu su šveicarų ženklų, kaip išnešti sąrašai Ingolstade, Muenchene. Dabar visi tie sąrašai yra rytiniame Berlyne. Tačiau niekas iš politinių pabėgėlių, kad ir kaip komiteto kviečiami bei skatinami, negrįžta namo, nes jie gerai pažįsta sovietinę tikrovę. Verčiau Vokietijoje gyventi laisvam kad ir barakuose, negu tėvynėje mirti kaip vergui, pastebi vienas senukas iš Rygos, ir jo akyse pasirodė ašaros, pažymima vokiečių spaudoje. Susumavus ligšiolinius Sniego operacijos rezultatus: jie visiškai menki.

Vokiečių spaudoje plačiai nuskambėjo ir bolševikinių agentų įsiveržimas į vokiečių liberalų partijos FDP centro rytų biurą Bonnoje. Ten buvo įsilaužta į geležinę spintą, ir piktadariams pavyko išnešti svarbias bylas Spėjama, kad įsilaužimas buvo įvykdytas Rytinės zonos saugumo pavedimu. Mat, kiekviena vokiečių partija turi specialų skyrių, skirtą Rytų problemoms. To skyriaus dokumentai paprastai su patikėtiniais sąrašais laikomi nedegamosiose spintose, saugojamos specialiais įtaisais, šviesos ir garso signalais ir t.t. Paskutinis įsilaužimas Bonnoje buvo pravestas nepaprastai rafinuotu būdu. Išnešta daug svarbių dokumentų ir sąrašų, o Ryt. zonoje pradėti suiminėjimai.

V V

KAMŠCIO SPALVA

PASAKO SKONI

- * Giliai raudonas — džinas kokteilis
- * Dangiškai mėlynas — ananasų
- * Šviesiai žalias — bananų
- * Oranžinis — apelsinų
- * Auksinis — aprikosų
- * Raudonas — vyšnių

Pirkdami atsižvelkite į

Mėlyną etiketę

VYNU LIKERIAI

Van Diemen

VISUOSE HOTELIUOSE

Vyno likerai kokteiliai

Vasario 16 Gimnazija

GIMNAZIJOS ATSIŠAUKIMAS Į GERŠIRDŽIUS AUSTRALIJOS LIETUVIUS

BRANGŪS MŪSŲ RĖMĖJAI

Jau baigiasi ar pasibaigė ištisi metai nuo to laiko, kai Jūs savo sunkiai uždirbtų pinigų dalį kas mėnuo aukojate šiai Gimnazijai išlaikyti. Čia gimtąja kalba mokosi ir ruošiasi Laisvai Lietuvai kenčiančios mūsų tautos jaunuoliai (ės). Be Jūsų pagalbos didžiausioji dalis jų būtų likę bemoksliai šio krašto ūkio tarnai, o dalis į vokiečių mokyklas patekusių būtų pamiršę savo tėvų kalbą ir Tėvų Žemę, ir visi jie gal būt dingę svetimųjų tarpe, darydami nuostolį ir taip jau naikinamai Lietuvos Tautai.

Vasario 16 lietuvių gimnazijos vardą prašau priimti nuoširdžiausią visų mūsų padėką už sudėtas aukas ant lietuviybės išlaikymo aukuro, kurio šventąją tautos meilės ugnį, Jūsų remiami ir patys kiek sugebėdami ir įstengdami kūrename ir saugome čia, besimokančių jaunuolių širdyse. Mūsų visų didžiausias troškimas — išsaugoti šį aukurą neužgesusį, jo degančią ugnį galėsime parvežti į laisvę atgavusią Tėvynę Lietuvą.

Be Jūsų, Brangūs Tautiečiai, pagalbos nepajėgūs esame mūsų troškimus įvykdyti.

Kun. dr. P. Jatulis sutaukia 128 rėmėjų ratelio uolius narius: Ursulę Šermukšnytę-Keršienę ir Anicetą Jucių.

ISTRAUKA IS LAISKO PLB HUETTENFELDO APYLINKĖS PIRM. S. ANTANAICIO, KURIS YRA GIMNAZIJOS VYR. MOKYTOJAS

„Drabužių mūsų mokiniams reikia, nes daugumoje tai bedarbių ir ligonių šeimų vaikai, kuriems tėvai neįstengia nupirkti iš krautuvės naujų. Ypatingai trūksta drabužių ir baltinių berniukams. O dar blogiau su apavu, kurio trūksta beveik visiems. Tenka dažnai matyti mokinį einantį į klasę su šliurėmis, kai turimą vieną batelių porą yra atidavęs batsiuviai pataisyti. Trūksta taip pat paklodžių, rankšluosčių, nosinių, kojinių mergaitėms ir berniukams ir kt. Bet negi čia viską suminėsi. Juk ir taip jau dažnai visų visko prašome, tai smulkesniais dalykais nesiverčiu.“

Petras Naujokaitis.

nori per daug ir įkyrėti savo rėmėjams. Turime 178 mokinius, tai kiekvieną čia gautą daiktą visados galime jei nevienam tai antram pritaikyti ir sunaudoti.“

Jei pridėti dar, kad vietoje sviesto jaunimas maitinamas margarinu, tai šis klaidus vaizdas lai nelieka be atgarsio. Jei kiekvienas tautietis prisidės mažiausia auka, vargas bus svetimas Lietuvos ateičiai.

ti. O dėl to labai prašome ir toliau remti 16 Vasario Gimnaziją, būnant jos Rėmėjų nariu talkininku.

Linkiu Jums viso geriausio, tikėdamasis ir toliau Jūsų paramos 16 Vasario gimnazijai.

Vasario 16 Lietuvių Gimnazijos Direktorius

„Austr. Lietuvis“ Nr. 1 (190) tilpęs 128-tojo rėmėjų ratelio paskelbtas obalsis neliko be atgarsio. Pirmasis atsiliėpė gerb. kun. dr. Paulius Jatulis paskirdamas 16 Vasario proga savo rinkliavą bažnyčioje Vasario 16 lietuvių gimnazijai. Be to, savo autoretetingu vardu sutiko globoti 16 Vasario proga gimnazijai vykdomą aukų vaju. Pažymėtina, kad gerb. kun. dr. P. Jatulis tremty yra artimo meilės apaštalavimo pavyzdžiu. Dėl pasiaukojimo artimui jį gerbia ne tik visi lietuviai be religijos ir pažiūrų skirtumo, bet ir švėtimtaučiai atsiliėpia su didele pagarba, kurie Europoje gerb. kun. dr. P. Jatulio buvo išgelbėti nuo bado ir siuntimo į mirtį už geležinės uždangos. Pasekime visi šio garbingo kunigo, mokslų daktaro, rašytojo ir nenulstamo gailingumo ir tiesos skelbėjo pavyzdžiu ir prisidėkime šventajai artimo meilės misijai aukodami Vasario 16 lietuvių gimnazijai kiekvienas pagal savo išgalę.

Į skatinimus atsiliėpė ir R. Geraširdis

Ant. ir Jadvyga Šereliai su savo šeima: (iš kair. į deš.): Vytautas-Antanas, Rima-Elena ir Algirdas-Kazimieras.

Lietuvis per 128 rėmėjų ratelį paaukodamas gimnazijai £2.10.0. Pagarba ir padėka už gausią auką. Pažadėjo ir toliau remti.

spėjęs pakankamai įsikurti jau pradėjo Pakartotinai baigęs mokslą ir dar neremti gimnaziją dr. Jonas Mikužis ir p. Aldona Mikužienė.

Būdamas vilnietis ir artimiausiai pažindamas vargą (okupantų primestą) B. N. Vilniškis įmokėdamas iš karto £12.0.0, pirmasai 128 rėmėjų ratelį pradėjo mokėti už 1956/57 mokslo metus. Mokslas prasideda gimnazijoje 1 rugpjūčio.

Taip pat prie gimnazijos šelpimo prisidėjo naujas talkininkas Riviceros savininkas Stasys Petrauskas iš karto įmokėdamas

Jonas Strankauskas.

mas gimnazijai £6 ir paaukodamas 128 ratelio globotinei Kalėdų proga £2. Taip pat H. Padubrinaitėi Kalėdų proga papildomai aukojo Bruno Pukelis £2, Birutė Budrienė £1. Viso suaukota £30.

Siame puslapyje dedamos nuotraukos pasišventusių gimnazijos rėmėjų moralinei padėkai išreikšti. Pažymėtina, kad p. Jucių ir p. Serelių šeimos, turinčios po 3 vaikus, yra nuoširdžiausios gimnazijos rėmėjos. P-nia Jucienė šiais metais viena Vokietijos lietuviams ligoniams surinko £70. P-nų Serelių šeima remia gimnaziją nuo 1952 metų, pradėję mokėti kas mėnuo po £1 dar 101-mam rateliui. Pažymėtina, kad jų dukterė Rima Elena taip pat yra gimusi vasario 16 dieną.

P-nų Lukavičių šeima priklauso 3-ms rėmėjų rateliams.

Jonas Strankauskas gimnazijai remti aukojo £76.10.0, Petras Naujokaitis — £70. 0. 0. Yra ir daugiau tokių nuoširdžių rėmėjų, kaip F. Adamonis, Ant. Pečiulis, St. J. ir kiti, kurių pastangomis 128 rėmėjų ratelis padarė įnašą kovoje Lietuvos Tautos išlikimo paaukodamas £804. 1. 0.

Prašytos ir kitų rėmėjų nuotraukos, bet laiku negautos. Tikimės, kad bus gautos kita proga.

Siomis dienomis Adelaidėje lankėsi nuoširdus gimnazijos rėmėjas iš Pertho kun. Laurynas Kemėsis, kuris per t. Bernatonį paaukojo gimnazijai virš £40.0.0.

Visiems aukojusiems širdingas ačiū.

16 Vasario proga dienos uždarbį jau dabar pasižadėjo aukoti Australijos Krašto Tarybos nariai Bronius Lukavičius ir Povilas Lukošius po £3, o taip pat B. N. Vilniškis £3.

Būtų gražu, jei Australijos lietuviai pralenktų Kanados lietuvių aukomis Vasario 16 gimnazijai. Dabar yra nedidelis skirtumas. Pajudėkime.

Iš Brazilijos nuvykęs į JAV-bes kun. Sugintas Chicagoje vadovauja 20-čiai gimnazijai remti ratelių, kuriuos jis pats suorganizavo.

Turime pasišventusių ir gabių lietuvių.

16 VASARIO PROGA DIENOS UZDARBĮ AUKOJO GIMNAZIJAI:

Br. Lukavičius, Pov. Lukošius, Balys N. Vilniškis, Jonas Strankauskas po £3.0.0 ir ponai J.A. Sereliai ir Petras Naujokaitis po £2.10.0. Tikimės didesnio sąrašo.

Julija ir Bronius Lukavičiai.

128-tojo rėmėjų ratelio globotinė H. Padubrinaitė.

NIEKAS MUMS NEPADES, JEI MES PATYS SAU NEPADESIME.

* Indijoje, Bombėjuje ir kitose vietose, įvyko didelių demonstracijų. Ricušių metu užmušta apie 400 žmonių.

SIBIRE NUKANKINTAS LIETUVOS MOKSLININKAS IR VISUOMENĖS VEIKĖJAS PROF. ANTANAS ŽVIRONAS

Daug baisių dalykų geležinė uždanga slepia nuo laisvojo pasaulio. Tiktai reikarčiais ir tik tai nedaugelis žinių prasiveržia pro ją į laisvąjį pasaulį.

Nors buvo gandų, kad gabus Lietuvos mokslininkas, Antanas Žvironas, išvežtas į Sibirą, bet drauge tos žinios buvo lydimos lyg ir viltingumu — esą Lietuvos universiteto profesorius, kaip žymus mokslininkas, fizikas, esąs pristatytas vyresniui priė rusų sugaudytų vokiečių mokslininkų ir dirbęs atomo skaldymo laboratorijoje. Kas žino, gal, ir taip buvo, nes geležinė uždanga ir dabar tebeslepia tikresnes žinias. Tačiau, gana tvirtai pranešama, kad prof. A. Žvironas esąs Sibire nukankintas 1945 metais. Tat, dar vienas kankinys okupacijos ir nežmoniškumo auka.

Antanas Žvironas gimė apie 1900 metus Užpaliuose, Utenos aps. Ten baigė ir pradžios mokyklą dar carinės okupacijos laikais. Prieš pat Pirmąjį Pasaulinį karą buvo įstojęs į vieną Vilniaus gimnaziją, bet užėjus karui, pasitraukė į Rusiją, kur baigė augštesniuosius mokslus. 1921 m. sugrįžęs į Lietuvą, įstojo į karininkų mokyklą, kurią baigęs, kaip gabus matematikas, tarnavo Lietuvos artilerijoje. Jau būdamas karininku, A. Žvironas lankė VD Universitetą, fizikos-matematikos fakultetą, kuriame dideli mokslo vyrai, prof. Čepinskis, dėstė fiziką, prof. Butkevičius — chemiją ir t.t. Baigęs universitetą, kaip gabus vyras, A. Žvironas buvo paliktas prie universiteto ruošti mokslininko darbui. 1935 m. Universitetas jį buvo pasiuntęs į Šveicariją pagilinti fizikos mokslo žinias. Tų studijų pasekmėje, jis parašė disertaciją apie gyvsidabrio garų spektrą ir gavo daktaro laipsnį. Sugrįžęs į Lietuvą, dirbo universitete, pirma Kauno, paskui Vilniaus. Pergyneno pirmąją rusų, paskui vokiečių okupacijas. Antroji rusų okupacija jam buvo traginga, nes jis buvo ištremtas į Sibirą ir ten nukankintas.

Žvironas, kaip mokslininkas, buvo labai rimta jėga, augštai vertinama ir profesūros ir studentų. Kaip mokslininkas, jis sparčiai augo ir kilo, reikšdamasis visu moksliniu rimtumu.

A. Žvironas buvo ne tik mokslininkas, bet ir visuomenininkas, nes kiekvienas rimtas mokslininkas negali užsidaryti vien savyje ir tentintis savo, nors ir labai įdomiu bei svarbiu mokslo kumpeliu, nes ir mokslas juk žmogui skiriamas. Jis priklausė Socialdemokratų srovei ir buvo veiklus jos narys, už tai kentėjęs, kaip kovotojas, ir pakėlęs pakartotinius kalinimus, bet savo įsitikinimų dėl to neišsižadėjęs.

Labai suprantama, kad Socialdemokratų srovė už tai A. Žvironą augštai vertino ir jį buvo paskyrusi sostinės Vilniaus Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto nariu. Šiam komitetui, kai vokiečių žvalgyba buvo apčiuopusi centrinį komitetą, rezidavusį Kaune, teko eiti Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pareigas. Dažniausia komitetas ir rinkdavosi kaip tik prof. A. Žvironio bute, kurį jis turėjo profesorių namuose. Tai buvo gana pavojingi susirinkimai, kuriuos tekdavo maskuoti ir slėpti visokiais būdais, nes profesorių namai, kuriuose vokiečių žvalgyba nujautė esant rezistencinių centrų, buvo sekami. Kartais susirinkimuose tekdavo vaidinti tai balius, tai kokias šachmatų partijas ir panašiai. Bet profesorius niekad neatsisakydavo tokių susirinkimų. Patyręs politikos ir visuomenės veikėjas, visada mokėjo išlaikyti rimtį, šaltą kraują, nors būdavo kritiškų momentų, kada tekdavo ir iš susirinkimo trauktis, pasukubomis, ir slapstyti.

Didelis nuostolis mokslui, Lietuvos universitetui ir visuomenei, netekus tikro kovotojo už teisingesnę santvarką ir žmogaus gerbūvį. Užuojauta jo artimiesiems.

J. Kardelis (Nepr. Liet.)

NE TAS YRA DIDIS, PRIEŠ KĄ MILIJONAI PRISPAUSTI RETEZIAIS ŽEMYN GALVAS LENKIA.

Dr. V. Kudirkas

Meno vakaras Melbourne

Ateitininkijos 45 metų jubiliejaus proga Melbourne ateitininkai sen-draugiai ir moksleiviai š.m. sausio 7d. suruošė meno vakarą. Programoje dalyvavo meno pajėgos iš Adelaidės, Melbourne ir Sydnėjaus. Melbourne-čiai tai įvertino, ir karmelitų salėje, Middle Park, susirinko gausi publika — apie pusketvirto šimto.

Bene stipriausias meno pajėgas at-vežė Adelaidė.

Iš Adelaidės programoje dalyvavo solistė ponja G. Vasiliauskienė, visiem jau žinomas laureatas Pulgis Andriušis ir jauna kylanti pajėga — šokėja Regina Plokštytė. Iš Sydnėjaus savo kūryba dalyvavo poetas Juozas Almis Jūragis. Jis pats asmeniškai dalyvauti negalėjo, todėl jo poeziją skaitė Hen-rikas Paškevičius. Melbourneiški dalyvavo literatas Vytautas Žemkalnis, poetė Julija Švabaitė — Gylienė, klar-netistas Aleksas Valius, pianistė A. Valiuvienė, dainininkė Apolonija Ra-gauskaitė, Petro Morkūno vadovauja-mas oktetas ir išraiškos šokio meni-ninkė Elena Kepalaitė. Dar programo-je dalyvavo iš Melbourne kaimynų so-listas Domas Vildovas (Wadonga) ir poetas Juozas Mikštas-Šilainis (Yal-lourn). Paskutinysis asmeniškai nega-lėjo dalyvauti, todėl jo poeziją skaitė p-lė Valė Baltutytė. Vakaro programą konferavo ponja E. Karazijienė ir me-nininkam akompanavo ponja A. Va-liuvienė.

Programą pradėjo literatas Vyt. Žemkalnis. Jis skaitė ištrauką iš naujai savo sukurtos dramos "Sugriuvusi di-dybė". Siužetas imtas iš paskutinės vokiečių okupacijos meto Lietuvoje. Tėvas įieško karjeros pas okupantus, o jo dukterė dirba pogrindyje dėl Lietu-vos laisvės. Drama įgauna kulminaci-ją, kada tėvas dėl savo karjeros turi pasmerkti už laisvę kovojančią dukter-į. Ant laiptų parpuolusios areštuotos dukters žodžiai į tėvą yra stipri didak-tinė dramatika. Būtų verta šią dramą

pamatyti gyvą mūsų teatrų scenose.

Lyg atsakymu į dramatinį tėvynės meilės sprendimą Julija Švabaitė skai-tė "Lopšinę". Tai švelniai plaukianti lyrika, kuri, rodo, ir pasakė, kaip gimsta tėvynės meilė ir kodėl ji tokia brangi. Kitas jos eilėraštis "Kryžiaus keliai" davė susimąstymo. Mąstyti prie kančios atrodo sunku, bet jos mąstymas jaukus, klausytojui aiškus ir pačią kančią daranti gyvenimo draugu. Lauktina, kada Julijos Šva-baitės poeziją pamatysime atskirame leidinyje.

Ką galima dar pasakyti apie Pulgį Andriušį? Jis visiems jau žinomas kaip žodžio meistras. Pirmoje programos dalyje jis skaitė "Užugavas", o antro-je — feljetoną "Daina iš kito galo". Savo kūrinius jis tik pats ir gali skai-tyti. Kitais jie nustotų pusę savo ver-tės. "Užugavose" jis privertė sniego kalnus taip, kad ir matai, rodos, tuos kalnus. Kunigo pasiuntiniui jis padarė tokią ilgą nosį ir nuogą lūpą, kad ir per juokus nori matyti, kokia ta lū-pa atrodė. Ne mažiau tokių deimani-čių pririnkęs ir feljetone "Daina iš kito galo". Kad Pulgis Andriušis būtų dar kokią porą savo gabaliukų skai-tes, publika būtų dar mielai klausiusi.

Gaila, kad patys negalėjo dalyvauti Juozas Almis Jūragis, ir Juozas Mikštas-Šilainis. Jų poeziją skaitė kiti. Žino-ma, tuomet negali taip įsijausti ir su-prasti autoriaus išgyvenimo. Jų poezi-ją tuomet tiksliau tiktų vertinti pa-tiems, kaip perijodikoje juos dažnai sutinkame.

Pirmąją programos dalį užbaigė so-listė Genė Vasiliauskienė. Liaudies dainelėse "Kad aš našlaitelė" (A. Ka-čanausko) ir "Oi laukiau, laukiau" (S. Gailevičiaus) lengvai nubangavo per salę lyrinis soprano momentas, lyg gi-rios aidu iššaukdamas publikos nesil-iaujančių plojimą. Pakartojimui išgir-(Pabaiga 7 psl.)

MARČIULIONIS PALYDINT

Adelaidės Parnasas blanksta ir kas-žin, ar besuivaikys silpstą grožio deivės sparnai, kada menininkai, tary-tum iš čia vejami, skuba Amerikon, kaip kad senais laikais, varganu ke-liu, bėgo nuo caro jungo į dolerių kraštą būriai mūsų tautiečių.

Į naujus horizontus sausio 15 d. iš-vyko iš Adelaidės, o sausio 28 d. iš-plaukė iš Sydnėjaus ir skulptorius A. Marčiulionis ir keramikė E. Marčiulio-nienė Amerikon, vadinamas, iškeliauo su trejetu šeimos prieauglio ir pora pun-dų "turto".

Kodėl gi ir šie išvyko? Ar giminės patraukė, ar geresnė kasdienė buitį bus pavilijusi, ar kas?

Iš visa ko atrodo, kad esminė prie-žastis bus tai, kad nesurado čia meni-ninką impulsuojančios atmosferos, ku-ri sužadina kūrybai reikalingas emoci-jas. Ar ne vistiek kaip ir kada, kur ir ką kurti. Menininkas gali vargti ir plušti kasdienybės reikalų verčiamas, bet kūrybinės sąlygos, tos, kurios pa-verždamos ar sužavėdamos įgalina kūrybai, kurios sušildo ir, kartais, net siaubu nusiaučia sukeldamos drama-tiškus vaizdus, tokios (pvairšutiniškai kalbant) sąlygos menininkui reikalin-gos ir būtinos. Atseit, ne namai ir sva-rai su doleriais, bet pirmoj eilėj jam reikalinga kūrybinė būtis. Tokios bū-ties jis ir ieško, ieško kaip tikintysis išganymo, šaukdamasis tyruose į sa-vo Dievą.

Kartą A. Marčiulionis nusiskundė, kad nesurandąs čia tinkamo molio sa-vo darbams. Sukomponuoja ką nors, kas, atrodytų, jau priimtina, bet kada reikią įforminti — vienas vargas: su-trupqs ir subirtų molis.

Ši reali darbo sąlyga skulptoriui yra esminė. Todėl ir norisi jiems palinkėti ten surasti geresnį molį, surasti tinka-mą atmosferą ir, apskritai, bent pa-kenčiamas kūrybiniam darbui sąly-gas. Jau tuo pačiu, jie bus laimėję iš čia išvykdam.

Bet išlydėdami juos iš šio žemyno ar jau nebeturime ką nors pasakyti at-sisveikinant. Jei menininkas išvyksta kitur, ar jis taip ir išnyksta be žymės. Ar, šiuo atveju, Marčiulioniai nieko nepaliko, kad jų vardus minėtume? Anaiptol. Žinant jų kuklumą ir nemė-gimą afišuotis, visgi jie paliko nema-

žai vertingų savo fantazijos išdavy. Kas užmirš E. Marčiulionienės stilingą lietuvišką eglaitę Adelaidės Town Hall, o savo keramikos darbuose fan-tastingais, bet, kartu, ir lietuviška dvasia persunktais vaizdais ji žavėjo ne tik savuosius, bet ir australus. Daug savo kūrinių ji išdovanojusi, iš-dalinusi. Jeigu kas matysime kur juos, pamėginkime įsigilinti ir suprasti ką ir kaip menininkė norėjo pasakyti. Pa-jusime, kad netekome skrupulingai darbščios rankos lipdančios simboli-niai fantastingus (simbolizmas lietu-viui yra įgimtas dalykas) kūrinius moderniškos linkmės formomis. E. M. savo kūryboje pasakinga kaip ir jos gimtųjų Tauragnų ežerai ir šilainės su vaiduokliškais pilikalniais.

A. Marčiulionis būdamas skulpto-rius net ir į tapybą čia buvo giliai įsmigęs. Dažnas adelaidiškių lietuvių turi jo paveikslų sukurtų naujoviškos dailės linkme, įdomių savo kompozici-jomis ir vertingais siužetais. A. M. stil-listas tapyboj: neko perkrauto, nieko nereikalingo. Ir kokie ritmingi spalvų deriniai — žiūri ir žaviesi. Ypatinai noriu užakcentuoti jo sukurtą M. K. Čiurlionies paveikslą (padovanotą muz. J. Ždanavičiui jungtvių proga). Sakytai, tai šedevras pieštuko skalė-je, jau nekalbant apie charakteringą to mūsų genijaus pavaizdavimą. Mums įprastas fotografinis M. K. Čiur-lionies vaizdas išblunka pačio pirmo įspūdžio įtakoje. Pas A. M. jis mistiš-kas ir abstraktus, tarytum iš berybės erdvės bežvelgiąs, toks, koks jis galėjo būti kada kūrė savo nuostabius kūri-nius.

A. M. skulptūros darbai nors sukur-ti primityvo dėsniu, atseit, šių laikų skulptūros kūrybos dvasioje, yra ža-vus savo originalumu ir meistringa atlikimu. Drąsa, jėga ir fantazijos iš-tekliai pažymi jo skapto ir kalto dar-bus.

Jis buvo idealus dailininkas L. Teatre-Studijoje. Čia jam teko nemažas užduotis spręsti labai ribotų kreditų pagalba. Dažnai negalėdamas savo sumanymų pilnumoj įgyvendinti, vis-gi kombinavo ir ieškojo geriausių esamomis sąlygomis išiečių. Jis dirbo ne pasirodymui kaip dailininkas, o idėjos vardan. Dirbo nesigailėdamas

Redaguoja O. A. Pridotkaitė

SUOMIŲ MOTERYS

Kalbant apie moterų judėjimo pra-džią Suomijoje, tenka minėti ne tik suomes, bet ir švedes, nes feminizmo idėjoms įgyvendinti ir vienos ir kitos lygiai dirbo. Nereikia užmiršti, kad Suomija, buvusi kadaise Švedijos provincija, tik rusų carų laikais 1890 metais buvo pripažinta tautiniu vie-netu.

Kuomet pažadintas iš miego tautos entuziazmas apėmė visą šalį, visus luomus, iš moterų tarpo išsiskyrė ke-lios užsidegusios patriotės, pasižymė-jusios savo įtaka į mases. Visas kraš-tas šaukėsi moterų pagalbos, kuomet skubiai teko verbuoti jaunuoles ir jau-nuolius į naujai steigiamas mokytojų seminarijas, kad priruošus mokytojų kadra ir atgaivinus per mokyklas, per vaikus suomių kalbą. Moterys tą šūkį iš karto suprato ir tuoj aktyviai prisidėjo prie tautos atgimimo darbo.

Kiek vėliau, 1895 metais, jaunas suomis studentas Topelius, paskui žy-mus istorikas, kalbėdamas susirinki-muose nuolat kartodavo: "Atminkite tautiečiai, jog žmonijos širdyje įdiegti didžiuliai idėjas be moterų pagalbos neįmanoma". Ir visą savo gyvenimą šis žymus mokslininkas karščiau rėmė moteris ir padėjo joms kovoti dėl poli-tinės ir civilinės moters laisvės, nes, pagal jį, moteris yra konstruktyvus jėgos šaltinis. Trylika metų vėliau filo-sofas ir tautinio suomių atgimimo poli-tikas I. Snellman irgi rėmė moterų teis-es. Kaip matome, suomių vyrai anks-ti suprato moterų vaidmenį tarptauti-niame gyvenime ir patys kvietė jas bendradarbiauti. Tuo jie pareiškė augstą savo ir Suomijos kultūrą. Kur bendras kultūros stovis yra žemas, ten ir vyrų santykiai su moterimis pa-sižymi iš augšto žiūrėjimu, negerbi-mu ir neprotinga ironija.

Suomių rašytojos pirmos pradėjo organizuotą veikimą moterų teisių naudai. Tuomet be galo ryškiai išsi-skyrė uoli veikėja Friderika Bremer, švedė, Suomijos pilietė. Tai buvo pro-feminizmo laikai Suomijoje.

1862 metais viena suomė buvo pakviesta profesoriauti Berno universi-tete ir nuo to laiko visos durys atsvė-rė moters karjerai moksle ir kitose sri-tyse. Neužilgo suomių moterys, sava-rankiškai valdančios ūkius, gavo teisę rinkti ir būti renkamos į savivaldy-bes. Krašto industrializacijos išvysty-mas irgi nemažai prisidėjo prie mote-rų judėjimo išsiplėtojimo. Politinės-laisvės vėjui krašte papūtus, mokyklų skaičius išaugo nepaprastai. Moterų, baigusių, augstąjį mokslą, padau-gėjo, ir jos organizavosi, įsteigdamos

savo laiko ir sveikatos. Spektakliui ar-tėjant plušdavo naktimis, dažnai dirb-damas vienas pats. Net ir dekoraci-joms reikalingos medžiagos užpirki-mu jis rūpindavosi. (Reikia žinoti, kad šitas reikalas bent Adelaidėje labai sunkiai išsprendžiamas). Žodžiu, L. Teatrui-Studijai A. Marčiulionis yra atlikęs neįkainuojamą talkininkavimą ketverių metų laike. Jis dekoravo K. Čauk "R.U.R.", Z. Kučinsko "Klystke-lius", A. Čechovo "Piršlybas", H. Du-vernois "Ponia iš bronzos ir ponas iš kristalo", J. M. Morton "Box ir Cox". Paskutinius tris veikalus vaidinant anglų kalboje net santūri australų spauda kalbėjo apie A. M. kaip mō-dernišką dailininką.

Tiek paskubos minčių dėl šių dviejų menininkų juos išlydinti. Teatleidžia man neišsamų jų darbų atžymėjimą. (Tokios pareigos ir nesiejami, nes ta-tai mūsų kultūros tremtyje istorikų rei-kalas).

Pabaigai tenoriu tvirtai pabrėžti, kad A. ir E. Marčiulioniai dirbo Aus-tralijoje nuosirdžiai, — be jokių asme-ninių interesų, — Lietuvos Kultūros labui.

Padėka jiems ir pagarba, ir geriau-si linkėjimai ateičiai.

J. Gučius

Suomių Moterų Tarybą. Tos organiza-cijos uždavinys — kelti suomių mote-rų kultūrą, ypač kaime ir kovoti už moterų teises. Ypatiną dėmesį kreip-dama į sodžiaus moteris, Suomių Mo-terų Taryba steigė daugybę skyrių provincijoje. Jų tikslas kurti įvairias moterų organizacijas tautiniai-demo-kratiniais pagrindais. Balsavimo teisę gavusios moterys stėjo prie urnų, rinkdamos savo atstoves, kurių buvo pirmame parlamente 19 iš 200 atsto-vų.

1907 metais buvo įsteigta suomių moterų feredacija ir tuo pačiu laiku Suomijos švedės įkūrė moterų drau-giją, kuriai vadovavo ilgametė parla-mento atstovė Anna Furuholm. Be to, Suomijoje ligšiol gyvuoja moterų dar-bininkų socialdemokratių federacija, Kovose už visiško krašto nepriklauso-mybę 1917 metais moterys visur ak-tyviai dalyvavo greta vyrų. Dabar suomių parlamente yra 15 moterų. Jų tarpe viena iš pirmųjų atstovių Hed-wig Gebhard (1907-1909) buvo vėl išrinkta 1919 metais ir išsilaike iki 1930m. Moterys atstovės įteikė parla-mentui 27 įvairių reformų projektus ir peticijas moterų teisių reikalais, ir daugiau kaip pusę jų įstatymo keliu įgyvendino. Jų turiny — moters teisės užimti vietas (net augščiausias) civili-nėje administracijoje; juridinė ištekė-jusios moters padėtis; praplėtimas motinos teisės vaiko atžvilgiu; tekėji-mo amžiaus minimumo pakėlimas virš 15 metų; pavainikių vaikų teisės; as-tresnio įstatymo, baudžiančio vyrą už dorovinį nusizengimą mažamečių mergaičių atžvilgiu; suvedžiotų mer-gaičių ir jų vaikų apsauga.

Kalbant apie suomių moterų orga-nizacijas, negalima nepaminti dviejų svarbiausių. Viena — tai neuniformuota moterų armija, taip vadinamos "Mortos" ir kita — uniformuotos mote-rys — kariai, šaulės. "Morta" gimė sunkiausiais Suomijai laikais, kuomet krašto konstitucija buvo dideliame pavojuje. "Mortos" tikslas — pakelti socialiniai-ekonominių moters lygmenį. "Morta" teikia moterims profesinių, ir bendrai kultūrą liečiančių žinių. "Mor-tai" priklauso įvairiausių socialinių luomų moterys. Vienų metų laikotar-pyje draugija suorganizavo 250 kul-narijos kursų su 2,000 klausytojų; dar-želių konkursų 7,500; rankdarbių kur-sų 150 su 4,000 kursančių. "Mortos" stengiasi įdiegti, kaimo moterų tarpe kokį nors pagalbinių amatų, kad ūki-ninkės galėtų gauti daugiau lėšų sa-vo moteriškam ūkeliui patobulinti, kaip pav., paukščių auginimui, audi-mui, lėlių siuvimui (tautiškais rūbais). Lėlių pramonė, taip vadinama "Nu-kkela", Abo mieste jau 1935 metais davė apie vieną milijoną markių pa-jamų!

Kita nemažiau svarbi organizacija — uniformuotos moterys — kariai, šaulės. Jos nešioja pasakiškos suomių epo herojės "Lotta Svard" vardą. Jų uždavinys — kare globoti tėvynės gy-nėjus ir jiems teikti įvairiausių pagal-bą. "Lottos" dėvi pilką uniformą, bal-tas pirštines, juodus batukus. Vienin-telis jų uniformos papuošimas — mė-lynos spalvos ženklelis su parašu "Lotta Svard". Suomių šaulės susior-ganizavo prasidėjus kovai dėl nepri-klusomybės.

Moterų šaulių orgaizacijoms vado-vauja kariška vadovybė. Suomių šau-lių moterų veikimo sritys: sanitarinė pagalba, aprūpinimas maistu ir dra-bužiais, dovanų rinkimo sekcija. Kiek-vienos virš minėtų sričių šaulės gauna instrukcijų specialiuose kursuose.

Taip atrodo suomių moters aktyvu-mas politinėje ir socialinėje dirvoje.

Br. Biržiškienė

Ne tuo esame turtingi,
ką turime,
bet tuo, ką duodame.
Aukokime lietuvių namams!

SPAUDOS APŽVALGA

KIAULĖS PRAUSIAMOS IR ŠUKUOJAMOS...

Laiške iš Anglijos "Keleivis" (Boston) rašo, kokius įspūdžius patyrė Anglijos žemės ūkio delegacija, kuri lankėsi Sovietų Rusijoje. Laiško autorius tarp kitko rašo:

„Šiomis dienomis man teko skaityti "Daily Telegraph" spalio 11 d. numerį, kad Rusijos ūkininkai savo kiaules prausia kiekvieną dieną. Kitos Rusijos kiaulės turinčios vonias plaukiojimui (swimming baths) ir vieną kartą per savaitę jos esančios prausiamos karštu vandeniu su muilu.“

Apie šitokią Rusijos kiaulių priežiūrą rašė ne bet koks Jurgis iš kanapių, bet pats Nugent. Žemės ūkio ir Maisto Ministerijos parlamentarinis sekretorius, kuris vadovavo Britų Žemės ūkio delegacijai, neseniai grįžusiai iš Rusijos.

Ta delegacija buvo taipgi nustebinta tuo, kad Rusijos kiaulės nepaprastai veislingos. Sir James Turner, Britų Ūkininkų Unijos prezidentas, pasakė, kad komunistų kiaulės veda tiek daug paršiukų dėl to, kad jomis labai daug žmonių rūpinasi, vieni šukuodami, antri maudydami, tretį penėdami ir t.t. Kiaulei nebetenka niekuo rūpintis, ji ir gali tiek paršiukų atvesti. Bet prezidentas nepamiršta pastebėti, kad toks darbas panaudojimas kiaulių priežiūrai Anglijoje būtų neekonomiškas.

Mes iš senų laikų žinome, kad rusai yra geri specialistai apgaulinėti. Jie visuomet mokėjo parodyti, ko visai nebuvo. Kai jų carai važiuodavo per Rusiją, tai "įnaukininkai" suvaydavo prie geležinkelio stočių "mužikus", kurių barzdos buvo apkirptos, jie buvo gerai apvilkti ir apauti, žodžiu, vaizdavo "laimingą gyvenimą".

Moka pasauliui pasirodyti ir jiems akis apdumti ir dabartiniai Rusijos "carai", moka jie pasigirti ir kiaulių voniomis ir kita "aukšta technika", kurios kapitalistinis pasaulis neturi.

Vakarų "durnelius" komunistams ypač lengva mulkinti. Štai vienas tokių rašo angliškame laikrašty:

"Komunistinėj Rusijoj gyvenamųjų namų blokai pastatomi per 3 mėnesius, o Anglijoje tokios statybos užtrunka ne mažiau kaip 3 metus."

Mes esame matę tą komunistinę sportulišką statybą, kai jie pirmą kartą užplūdo Lietuvą. Kauno Viliampolės priemiesty jie statė tokius namus. Jie laikėsi tol, kol buvo sušalę, o atėjus pavasariui ir pašalui išėjus, namai pradėjo aižėti.

Mes matėme 1940 metais, kokios skarmaluotos atvyko į Lietuvą visokios "katiušos", čia atsiųstų rusų pareigūnų žmonos, ir kaip jos Lietuvoj pasipuošė. Jei jau jos, atvykusios iš "pertekusios tėvynės", atrodė, kaip iš parūgų ištrauktos žiurkės, tai ką čia kalbėti apie kolūkiečių rūbus. Jiems tikrai reikalingos "vošeboinės" (utėlių mušyklos, Red.)

A. Z.

Sunku vakariečiams suprasti rusų-bolševikų gudriai organizuotą melą, vykdomą valstybiniu ir net tarptautiniu mastu. Kaip bolševikai apgaulinėja mažai nusimanančius jų reikaluose, parodo dar ir toks pavyzdys.

Rusams okupavus Lietuvą, buvo organizuojama daug ekskursijų pamatyti tą "rojaus šalį". Teko pabuvoti ir šio prieraišo autoriui. Nugabeno visus ekskursantus į pavyzdinį kolchozą, pastatytą valdžios lėšomis, netoli Lenkijos sienos. Apžiūrint "laimėjimus" kluone aptikome būrį apsiskarmalavusių moterų, kurios iš avių pėdų traukė ypatingai ilgus avižas. Paklausėme, kam jos tai darančios. Neatsargus kolchozo pirmininkas paaiškino, kad iš tų išrankiotų ilgų avižų sudaromi nauji pėdai ir siunčiami į visą sąjunginę žemės ūkio parodą Maskvoje. Iš tų pavyzdžių lankytojai įsitikina, kokios aukštos avižos užauginamos kolchozuose. O juk visos avižos buvo labai menkos. Kam iš lankytojų gali ateiti į galvą mintis, kad tos aukštos avižos buvo "užaugintos" ištraukiant iš pėdų atsitiktinai aukštas avižas? Kolchozo pirmininkas ta proga dar pasigyrė, kad už "aukštą" derlių kolchozas jėm apdovanotas net trimis automobiliais, tačiau, deja, dar nė vienas nebuvo gautas ir, kaip atrodė iš pirmininko žodžių, niekad ir nebus gautas.

Aukštam britų pareigūnui, kuriam buvo parodyta kiaulidė su voniomis

kiaulėms neatėjo į galvą mintis, kad tai padaryta tik specialiai parodyti užsieniečiams. Sov. Rusijoje žmonės patys neturi muilo nusiprausti ar išskalbti, o ką bekalbėti apie kiaules. Aukščiau minėtame kolchoze (netgi pavyzdiniame!) aplankėme ir kiaulidės. Deja, ten kiaulės skendo purve iki ausų.

Arba negalėjo gi ekskursantai darsiprotėti, kad veislinės kiaulės su daugybe paršiukų taip pat buvo sugaubtos iš visos Rusijos kampų.

Stebėtis tuo netenka. Vakarų žmogaus sąmonė negali prileisti, kad taip būtų išplėtotas oficialus melas ir apgaulinėjimas. Reikia Sov. Rusijoje pagyventi, tik tada galima viską suprasti.

J. A.

Pavergtųjų tautų Draugų bei Rėmėjų Organizacija

Sausio 14 d. New Yorke įvyko antiras posėdis (pirmas buvo 1955.XI.30) PJT atstovų su albanų, bulgarų, čekoslovakų, estų, latvių, lenkų, lietuvių, rumunų ir vengrų kilmės amerikiečių centrinių organizacijų atstovais. Amerikos lietuviams atstovavo Msgr. J. Balkūnas ir LAIC direktorė M. Kižytė.

PJT pirmininkas dr. V. Masens painformavo apie PJT veiklą nuo lapkričio 30. Jį papildė kiti PJT atstovai. Toliau pasisakė pavergtųjų kraštų kilmės amerikiečiai. Ypač turiningai ir gražiai pasireiškė Msgr. J. Balkūnas. Jis iškėlė reikalą pavergtųjų kraštų kilmės amerikiečiams sudaryti Pavergtųjų Tautų Draugų bei Rėmėjų Organizaciją, kurios nariais būtų pavergtųjų kraštų kilmės amerikiečių organizacijos ir šiaip įžymūs asmenys. Šis sumanymas susilaukė visuotinio pritarimo ir tuoj pat buvo sutarta sudaryti organizacinis komitetas. Komiteto pirmininku išrinktas Msgr. J. Balkūnas.

Vt. Vt.

KAIP IŠVENGTI NERIMO?

Šiais laikais nerimas kankina daug žmonių. Ar galima jo išvengti ar bent jį sumažinti? Šiuo klausimu įdomių minčių patiekia A. Selvys.

Žmonių elgesio žinovai sutinka, kad modernaus žmogaus vienas iš svarbiausių trūkumų yra nerimas. Neseniai vienas psichiatras pareiškė, kad 90% nervinių pakrikimų pagrinde yra nerimas. Taip pat viename medicinos susirinkime buvo pareikšta, kad nerimas yra viena iš svarbiausių priežasčių dėl kurių žmonės serga širdies liga, astma, alergija, cukrine liga. Kiti tyrinėtojai nustatė, kad nerimas gali būti dantų gedimo ir nuplikimo priežastimi. Gerai žinomas pramonininkas praneša, kad dažniausiai nepasisekimas biznyje būna dėl perdidelio nerimo.

Norint išvengti nerimo nereikia bandyti įtikinti save, kad nerimas yra blogas įprotis, kurį jūs privalote įveikti, kol jis nesugniuždino jūsų. Problemos ar kelbės priežastis nėra pastovaus nerimo priežastimi. Žinovai rado, kad jūs galite nerimauti, nes jums trūksta pasitikėjimo savimi išspręsti problemas. Tai yra viena iš svarbiausių nerimo priežasčių. Asmenys, kurių nekankina nerimas, visada pasižymi stipriu savimi pasitikėjimu ir saugumo jausmu.

Taigi, kovojant su nerimu, pirmiausia reikia sutikti, kad nerimo priežastimi nėra vien tik tie dalykai, dėl kurių jūs nerimaujate. Dažniausiai nerimas atsiranda dėl vidinio pasitikėjimo stokos. Daugiausia toks nesaugumo vidinis jausmas yra perimtas iš praeities, iš vaikystės.

Kita svarbi nerimo priežastis yra perdidelis galvojimas, nepakeičiant jūsų minčių veiksmais.

Minesotos universiteto prof. W. White nurodo dar dvi kitas nerimo priežastis: 1. Tokie perdaug nerimaujantys asmenys patys nežino, ko jie nori iš gyvenimo, 2. Jie laukia perdaug iš gyvenimo. Todėl pirmiausia tokie asmenys turi žinoti, kas jie yra, kuo jie nori būti ir kuo jie negali būti.

Žmogaus problemų autoritetai patiekia šiuos praktiškus patarimus kovai su nerimu:

1. Kada jūs susiduriat su problema-

Psichinės ligos iki šiol buvo gydomos insulinu, elektros srove, trunkančiu miegu ir leukotomija, bet tai nėra pakankamai geros gydymo priemonės. Dabar, išradus du naujus chemiškus preparatus (vaistus, chlorpromaziną ir reserpiną), atrodo, bus sėkmingesnė kova su dvasinėmis ligomis. Šių vaistų dėka atsiekta tokių padarinių, kurių dar psichiatrijos istorijoje nebuvo pastebėta. Kai prieš metus buvo paskelbtas šių vaistų nuostabus veikimas, specialistai dar tuo abejojo. Vėliau įžymios Prancūzijos, Austrijos, Anglijos, Kanados ir JAV klinikos patvirtino šiuos teigimus patyrimu.

Dvasinių ligų priežastys dar yra neaiškios. Tuo tarpu kai daug psichiatrų linkę manyti, kad svarbiausios esančios dvasinės priežastys, kiti psichiatrai atkakliai triria, ar šių ligų priežastimi nėra biocheminiai (cheminiai junginiai, įvyksta augaluose ir gyvuliuose) sutrikimai. Medicinos istorija žino pakankamai pavyzdžių, kai beprotiškos būklės, atrodančios dvasinio pobūdžio, vėliau buvo kitaip išaiškintos. Taip buvo galvojama apie "kepurininkų beprotybę", kol vėliau surado, kad tai įvyksta dėl apsinuodijimo gyvasidabrio nitratu, naudojamu veltnius paruošiant. Tas pat tinka ir smegenų suminkštėjimui, kuris yra sifilio ligos padarinys. Taip pat pelagros aukos tūkstančiais buvo siunčiamos į beprotnamius, kol nustatė, kad šios ligos priežastis yra vitaminų trūkumas.

Todėl daug psichiatrų kartu su biochemikais, farmakologais atkreipė dėmesį į psichinių ligonių kūno vyksmus. Šių ligonių smegenys, liaukos ir organai buvo ištirti ir išbandyta šimtai įvairių vaistų. Prancūzas gyd. P. Deniker davęs ligoniams chorpromaziną, pastebėjo, kad ligoniai ilgą laiką buvę labai pasiutę, staiga nusiramino ir užmigo. Bet tai nebuvo miegas panašus į mirtį, nes jie greitai nu-

busdavo, kai buvo žadinami valgyti, klausiami protingai atsakydavo ir vėliau vėl užmigdavo. Po kelių dienų ši miegą pakeitė abejingumas. Vėliau ir šis neveiklumas dingo ir ligoniai elgėsi kaip normalūs asmenys. Po trijų savaičių jų būklė tiek pagerėjo, kad juos išrašė iš ligoninės.

Didesnis bandymas buvo atliktas su 36 sunkiai sergančiais psichiniais ligoniais, kuriems jokios kitos gydymo priemonės nepadėjo. Ir vėl iš pradžių sekė miegas, vėliau neveiklumas ir pagaliau nuostabus pagerėjimas. Tada tuzinai Europos ir JAV skeptiškų psichiatrų išbandė šį vaistą. Visur — Vienos, Paryžiaus, Birminghamo ir Pensilvanijos garsiosios neuropsichiatrinės klinikose — sulaukta panašių teigiamų rezultatų. Montrealio gyd. dr. H. Lehman Verduno ligoninėje gydė daug "beviltiškų" šizofrenikų šiuo vaistu. Jie buvo išvaduoti nuo jų sąmyšio ir persekiojimo manijos, pažino ir suprato aplinką.

Tuo pačiu metu tapo žinomas ir reserpinas. Šis vaistas yra gaminamas iš Indijos augalo *Rauwolfia serpentina* sulčių, kuris indų liaudies medicinoje jau seniai žinomas, kaip viską gydąs vaistas, kurį ir Gandhi reguliariai naudojo kaip gydomąją priemonę. Vakarų tyrinėtojai ilgą laiką nekreipė dėmesio į šį vaistą, kol Bostono gyd. dr. Wilkins pirmą kartą jį išbandė, duodamas 200 sunkiai sergantiems ligoniams. Vieton savaitinio elektros srovės (electroshock) gydymo, jie gavo reserpiną. Po kelių savaičių du trečdaliai buvo išrašyti iš ligoninės, o būdami namie kiekvieną vakarą turėjo imti piliulę. Specialistų kongrese buvo pripažinta, kad reserpinas yra reikšmingiausia priemonė prieš prislėgtą, niūrią nuotaiką bei beprotiškus įsivaizdavimus ir kaip "revoliucija psichiatrijoje". Šveicarijoje reserpinas (firmos Ciba pagaminamas) iki šiol buvo naudojamas kaip sėkminga priemonė prieš aukštą kraujo spaudimą.

Kokiu būdu šie du vaistai suteikia pagerėjimą, mėsas tiksliai nežino. Spėjama, kad jie veikia smegenų "baimės" centrą. Kaip ten bebūtų, atrodo, jie pagrindiniai keičia ligonius. Encefalografo (smegenų bangų atžymėjimas) nuotraukos po gydymo rodė "daug žadančių pasikeitimą. Žymus JAV laikraštis Journal of the American Medical Association viename pranešime rašo, kad "mes tikime, jog įvyksta naujos asmenybės susidarymas labai nuostabiu, greitu ir patenkinamu būdu." Apie galutinį pagydimą dar negalima kalbėti, nes dėl galimų atkritimų mažiausiai reikia laukti penkerius metus nuo išrašymo iš ligoninės.

Iki šiol vien tik JAV buvo gydyti šiais vaistais per 2.000 ligonių, kurių du trečdaliai žymiai pagerėjo. Dėl to New Yorko Sveikatos Įstaiga patvarkė, kad iš 100.000 ligonių, esančių valstybinėse ligoninėse, tinkami ligoniai būtų gydomi šiais naujais vaistais. Ginčytina leukotomija — tam tikrų smegenų audinių perpjovimas — beveik neatliekama, o taip pat elektros srovės gydymas keičiamas šiais vaistais. Psichinės ligos tebėra mokslui terra incognita, bet naujieji vaistai jau žymiai pagerino atmosferą ligoninėse ir begalei žmonių suteikė naujų vilčių.

Nesivarginkime
ieškodami pasiteisinimų,
kodėl neaukojame lietuvių
namams.
Pasiteisinimo nėra.

Kalbėjimo konkursą laimėjo lietuvaite

Neseniai įvykusiame 1955 metų viešo kalbėjimo konkurse, 20.000-niame Wayne Universitete, Detroite, II-ąją premiją laimėjo lietuvaitė studentė — Danguolė Šeputaitė. Ypač malonu, kad jos pasirinktoji tema buvo "Komunizmas", kurioje ji iškėlė Lietuvos kančias bolševizmo pančiuose.

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJE

90, Rundle Street
Unley Road
Mount GambierPort Pirie
Port Lincoln
Port AdelaideHindmarsh
Hindley Street
Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas

RUSIŠKO "KROKODILO" AŠAROS

Rusų humoristinis savitraštis "Krokodil" geriausiai liudija apie kai kuriuos būdingus sovietinio gyvenimo aspektus.

Jis, žinoma, tarnauja partijos reikalams, leidžiamas komunistų partijos organo "Pravdos". Pirmas jo tikslas yra pulti Vakarus ir sudoroti "kapitalizmą", parodyti kapitalistinių idėjų menkybę.

Tačiau "Krokodilas" kreipia dėmesio ir į savo gyvenimo "džiaugsmus".

Kai "Pravda" kalba apie biurokriją, "Krokodilas" deda tokią iliustraciją: "Valdžios įstaigos biure sėdi keturi tipai ir darbo metu prisikrovę krūvas popierių ant stalų lošia domino... Tuo tarpu anglies kasykloje, dideliame polte, dirba tik vienas suvargęs, tarytum visų užmirštas darbininkas.

Faktas, kad "Pravda" jau kiek kartų nurodė reikalą kovoti su perdidele ir oragantiška biurokratija, nes biurokratų S. Sąjungoje yra daug daugiau, nei darbininkų! (Faktas)

Tai pailiuojama dar ir tokiu paveikslu:

Du darbininkai pjūklų pjauna medį, o šeši rašo raportą apie plano vykdymą.

Dabar Maskvoje vyksta antrasis architektų kongresas nurodo, kad Sovietų S-ga dar daug ko turi mokytis iš užsienio. Kaitinami architektai už

laiko ir pinigų gaišinimą ir eikvojimą visokiems kolonadoms, portikams, pauksinimams ir kitoms nieko bendro su modernia statyba neturinčioms išorinėms dekoracijoms. Maskvos naujasis "Sovietski" viešbutis taip visokiomis kolonadomis, išraižymais, laiptų laiptais išgrąžintas, kad pastate naudingos vietos yra tik 20%... Gauna pylos ir anksčiau visų garbintas Maskvos metro — požeminis traukinys. "Baltijos" stotis turėjo būti išgrą-

žinta tokia keramika, kuri primena Baltijos jūros spalvą ir bangų žaidimą. Darbininkai specialistai mėnesiais suko galvas, bandė, statė, griovė ir vėl statė, kol jiems pavyko patenkinti architektų reikalavimus.

Dabar partija labai griežta tuo atžvilgiu. Susidaro įspūdis, kad čia kalti architektai. Gi tikrumoje architektai ir anksčiau dirbo ir dabar dirbs tik pagal partijos nurodymus. Tačiau partija neklaidinga. Kalti visi kiti.

Neseniai komunistų spauda rašė apie Kauno namų ir įstaigų remonto darbus besitęsiančius kartais iki kelių metų.

Tas pat girdėti iš visų Sov. Sąjungos kampų.

"Krokodilas" statybos padėtį Sov. Rusijoje pavaizduoja taip:

Trys pavyzdinės mokyklos. Viena pradėta statyti 1951 metais: — iškasta didelė duobė, — kuri dabar pilna varlių, kiekvieną vakarą koncertuojančių. Daugiau nieko. Kita pradžios mokyklos statyba pradėta 1948 metais ir šiandien jau išvartytos sienos iki pirmo aukšto. Trečia — "dešimtmėtinė" mokykla pradėta statyti 1945 metais. Tos statybos sienos išvartytos jau iki stogo, bet stogo dar nėra ir jos languose ir ramsčiuose tik paukšteliai sau lizdus suka...

Bet gražiausiai vaizduojama augšta piliečių moralė dviejų šunų pokalbyje Vienas "draugas" vagia valstybinį turtą. Netoliese sėdi du šunės. — Ar kąst jam į kelnes? — klausia Margis. — Nekąsk, — prataria Rudis — juk čia visi įstaigos viršininkas... Kuomet Sovietų Sąjungoje visos blogybės eina daugiau iš viršaus, toks "šuniškas" komentaras pats geriausias ir būdingiausias.

(Europos Lietuvis)

IŠ MAŽŪJŲ IŠRADIMO PASAULIO

Laikrodis tūkstančiui metų

Danijoje padarytas ir prieš naujus metus sostinėje paleistas eiti laikrodis, kuris be naujo užsikimo ar elektros jėgos eis tūkstantį metų arba daugiau. Laikrodis varomas suspaustu oru, kuris eina į laikrodį iš baliono. Rodys ne tik valandas, minutes ir sekundes, bet dienas, savaites, mėnesius, metus, o taip pat saulės nusileidimo ir patekėjimo laiką, mėnulio ir kitų planetų judėjimą. Viso 10 "cifrablatų".

Laikrodžio projektą padarė neturtin-gas laikrodininkas ir astronomas mėgėjas JENS OLSEN. Dirbo prie jo 30 metų ir mirė nematęs savo darbo galutinai baigto. Bet projektą parėmė eilė organizacijų, kurios surinko 107,000 dol., reikalingų laikrodžio statybai. Manoma, kad tik trečią tūkstantį metų baigus laikrodį reikės atidaryti, išvalyti ir naujo oro prispausti.

Laikrodžio atidarymo iškilmėm ženklą davė pats karalius, paskaudęs mygtuką.

Pagalba tiems, kurie neturi rankų

Vokietijoje Heidelbergo universiteto klinikoje buvo demonstruojamas naujas išradimas, svarbus berankiams. Tie, kurie visai rankų neturi, tuo išradimu, nauju protezu pasinaudodami, galės valgant naudotis šaukštu ir šakute, ar net ir nusiskusti. Truksią po dvi savaites, iki berankiai išmoksią ir apsiprasią tuo aparatu naudotis.

Kova prieš dulkes

Danijos gydytojas dr. Claus Jessen tyrinėjo orą mokyklose, ligoninėse, kareivinėse, biuruose, žiūrėdamas, kiek ore yra bakterijų. Jo tyrinėjimas parodė, kad visose patalpose, kur nieko nedaroma orui valyti, oras yra daug blogesnis, nei tas, kokio reikalauja sveikata pagal Anglijoje priimtas taisykles. Bakterijų pilna tiek senose namuose, tiek naujuose, kuriuose yra mažiau erdvės ir žmonės labiau sukimšti. Daugiausia bakterijų išmetanti į orą burna. Po nusidraudėjimo pasklinda 20-40.000 dalelių, po nusikosėjimo 20-200, paprastas garšas išmeta į orą iki 200 dalelių. Taip pat bakterijos eina susijuokus ar net stipriai kvėpuojant. Išmestos į orą bakterijos sugula ant baldų, grindų, paskui

vėl pakyla nuo sujudimo.

Kas daryti? Patarė įtaisyti ventilatorių patalpose, patiem laikytis švatos, baldus, grindis tepti aliejumi, peršviesti patalpas ultravioletiniais spinduliais.

Rykštė atsidūrė teisme

Vokietijos teisme buvo pristatyta rykštelė, kuria jos savininkas patiria "žemės spindulius". Jis buvo teismui apkaltintas, kad pardavinėjęs aparatus, kurie galį nuo tų "žemės spindulių" žalingo veikimo apsaugoti. Vadinasi, išnaudojęs žmonių prietaringumą pasipinigavimo tikslu.

Teismas turėjo pasakyti žodį. Miuncheno kriminalinės policijos specialistas psichochemikas liudijo, kad objektyviai negalima įrodyti jokių "žemės spindulių" buvimo. Bet visi nustebo, kai jam griežtai pasipriešino Bayreutho vaikų klinikos vedėjas dr. Beckas. Jis pateikė davinius, kaip jis tyrinėjęs 8 metų vaiką. Esą vaiko širdis veikusi nenormaliai, kai tik jis patekdavęs į "žemės spindulių" sritį, ir imdavusi vėl normaliai veikti, kai tik buvęs pavartotas aparatas tiems spinduliam nukreipti. Jis pažymėjo, kad tie spinduliai vekia liguistus ir jautrius asmenis.

Jo davinius parėmė teismo grafologas ir fizikas dr. Seesemannas. Jis tvirtino, kad spindulius galima net išmatuoti. Teisme atsidūrusią rykštelę jis paėmė ir patikrino, ar tiems spinduliam esąs jautrus kaltinamasis. Išvadą gavo teigiamą. Paskui tikrino teisėją, kuris pasirodė vidutiniškai jautrus. Bet kaltintojas pasirodė esąs visai nejautrus.

Teismas rykštelę ir jos savininką išteisino.

(Darb.)

Dėmesio Adelaidiečiai!

Mokykitės šokių gerai patyrusių europiečių vedamąj

Gulbio Šokių Studijoje

Specialistai anglų šokių ir labai populiaraus "Bas" stiliaus.

Klasės, privačios grupės arba atskiros pamokos.

Tartis studijoje Parkside Institute, 96 Glen Osmond Rd. Važiuoti Fullarton tramvajum arba Glen Osmond autobusu 3-čias sustoj.

MENO VAKARAS MELBOURNE

(Tęsta iš 5 psl.)

dome dar piemenėlių dainą, kurioje ypač jautėsi Lietuvos laukų lyrika ir žaismingo gyvenimo tonas. Operetinius dalykus davė antroje dalyje: "Čigonė", Donizetti ir "Romeo ir Julija", Ch. Gounod, arija iš operos. Čia pasireiškė soprano koloritas, techniškai stipri balso modulacija ir pakankamai gili amplitudė.

Užimponavo publiką ir baritonas Domas Vildovas. Be pakartojimo nė jis neapsiėjo. Tautinės dainelės "Ant marių krantelio" ir "Žalioj lankelėj" skambėjo ilgesingai, ramiai ir pilnai išreikšdamos turinį. Operetiniuose dalykuose jo sodrus, jautus ir pilnas baritono tonas kiekvieną jaudino, kėlė ir lyg skatino dainininką prašyti dar gyviau paspausti. Figaro vestuvėse visi būtų mielai norėję dalyvauti, kaip sveikinimo žodyje pažymėjo kun. Pr. Vaseris.

Vokaliniam mene debiutavo ir Apolonija Ragauskaitė. Jaunu, švelniu sopranu skambėjo "Mano sieloj šiandien šventė" ir "Rugiagėlė". Kaip paprastai debiutantams įvyksta, jos balse virpėjo dar baimė pasimesti. Tačiau tai yra gražios jaunimo pastangos neleisti laiko dykai ir puoselėti meninį pamėgimą.

Nemažą entuziazmą sukėlė Petro Morkūno vadovaujamas oktetas. Nors tai buvo jau į programos galį, kada publika paprastai kiek pavargus, bet dar kvietė okteta kartojimui. Vėlyvas laikas ir dar nebaigta programa gal to nebeleido. Oktetas padainavo keturias daineles, kurias bene gražiausiai skambėjo "Jau žirgeliai pabalnoti".

Aleksas Valius klarnetu pagrojo keturis dalykus "Concertino" (Weber), "Kur bakūžė samanota", harmonizuota Benedikto Zabelos, "Schon Rosmarin" (Fritz Kreisler), "Fantasia di Con-

certo" (Rigoletto, Verdi). Meistriškas Alekso Valiaus instrumento valdymas jau seniai pažįstamas. Šiuo kartu jis įgavo gyvą kalbą ypač lietuviškame dalyke — "Kur bakūžė samanota", tuo pačiu išskeldamas Ben. Zabelos muzikalinį kūrybingumą.

Ponia A. Valiuvienė, kuri pianinu palydėjo visą muzikalinę ir šokio programos dalį, pianino solo davė šiuos dalykus: "Prelude", (Rachmaninoff) ir "Autumn" (Chaminade). Aiškiai jauti pianistės jau sena patirtis.

Šokio mene pasirodė Elena Kepalaitė — išraiškos šokis ir Regina Plokštytė — baletas. Čia buvo progą sugretinti abi šokio rūšis ir pamatyti skirtumą. Kiekvienas galėjo įsitikinti, kad tai atskiro šokių rūšys ir skirtingu būdu keliančios estetinį pasigėrėjimą. Visai individualus dalykas, kuri šokio rūšis katram geriau patiks. Pačios šokėjos, rodos, tik tiem dalykam Dievo ir sutvertos. Elena Kepalaitė jau įgudusi šokėja, mokanti išgyventi, judesį gyvai išreikšti mintį, visu šokiu kalbanti žiūrovui. Tai pilnai išsėmta išraiškos šokio tematika. Regina Plokštytė — jauna, lieknutė plaštakėlė, labai ritmingai ir lengvai žaidžianti muzikos tonuose. Savo šokių žiūrovam ji lyg kalba: "Žiūrėkit, kaip lengva". Tik pamėgink pirštų galais pavaiškėti, ir pajunti svorį. Šis Reginos Plokštytės lengvumas ir ritmo pajutimas sudaro jai daug žadančius baletu privalumus, kuriais ji jau dabar žavi publiką.

Bendrai šis meno vakaras sutelkė rinktines Australijos lietuvių meno pajėgas. Žinoma, jos dar ne visos, bet ir tai programa jau buvo per ilgą. Žiūrovus užimti beveik keturias valandas ir išlaikyti jų puikią nuotaiką ne bet kas gali. Tai jau charakterizuoja ne tik lietuvių meno pamėgimą, bet ir puikų jo atlikimą.

K. Untulis

ATVIRAS LAIŠKAS

Ponui Australijos Lietuvis Redaktorui,

Kad nebūtų tremties jaunimas klaidinamas š.m. Austr. Liet. Nr. 1 Alb. Pocius straipsniu "Mažosios Lietuvos šventė" maloniai prašau patalpinti sekantį:

1). Taip vadinamą Klaipėdos Kraštą p. Pocius priskiria Prūsų Lietuvai. Tas neatitinka istorinei tiesai, nes dabartinis Klaipėdos Kraštas jį užkariaujant kryžiuočiams buvo žemaitijos dalis etniniu ir etnografiniu atžvilgiu ir dabar toks pasiliko, tik apvokietintas. Niekad prūsiskai tame krašte nekalbėta.

Po didžiųjų marų taip pat buvo žemaičių apgyventa dabar rusų administruojama anapus Nemuno sritis.

2). Išsireiškimas, kad "mūsų senesnioji karta nesuprato jūros reikšmės Lietuvai", tai pradžios mokyklą baigęs žino, kad 12 amžiuje lietuviai turėjo nedidelius, bet labai greitus laivus ir todėl daugelis Europos bastūnų, pasivadavusių kryžiuočiais turėjo keliauti į Prūsus ne jūros keliu, bet per Mozūrų žemę. Lietuvos laivyną sunaikino švedai, kai drauge buvo sunaikintas ir šventosios uostas. Jau 5000 metų prieš Kristaus gimimą Lietuva buvo papuošalų prekybos centras ir anais laikais imperatorių rūmų svarbiausias papuošalas buvo gintaro išdirbiniai. Jei p. Pocius paskaitytų Vikingų istoriją, tai ten daug rastų "vikingų" lietuviškais vardais. Be abejo, visa prekyba vyko jūros keliais ir lietuviškais laivais, kurių net vikingai neįstengė nugalėti.

Nepriklausomybės laikais prekybos laivyno plėtrą trukdė nelemta Nepriklausomybės pradžioje sudaryta su Anglija prekybos sutartis. Pagal tą sutartį angliai iš Lietuvos turėjo gabenti prekes tik savo laivais. Kas sudarė tą sutartį, tą ir reikia kaltinti už neapdairumą, bet ne visus kartas. Pasibaigus sutarčiai, būtų ir laivynui proga klestėti, kaip klestėjo visas ekonominis Lietuvos gyvenimas.

3). Negražu primesti kaltinimą lietuviams už religinį kiršinimą. Tas buvo Klaipėdos nacių svarbiausias ginklas kiršinti evangelikus prieš katalikus. Girdi "žemaičiai jus pavėrs katalikais."

4). Bendrai paėmus, visas straipsnis pilnas visokių "kaltinimų" drabstant purvais beveik viską.

5). Vietoj visokių pamokslų vienas ant ram geriau gelbėkim pajūrio kovotojų ainius aukodami 16 Vasario gimnazijai.

Verkšlenimais Lietuvos neatvaduosim. Su pagarba Jonas Strankauskas

VAIKŲ BAUBAS

Australas grąso savo vaikui:

— Jeigu tu dar man neklausysi, tai atiduosiu naujam australui!

Vaikas tuojau nurimo.

EUROPA PILNĄ NAUJŲ AUSTRALŲ

Grįžusią iš Europos australę klausinėja jos draugės, kaip gi jai ten patiko.

— O, viskas puiku, bet nuostabu, kad ten gyvena vien tik naujieji australai.

ELTOS kronika

* Muencheno policija patvirtino faktą, kad yra suimtas vienas iš įsilaužikų, padėjęs Sovietams, bevykdant "Sniego operaciją", grobti iš Rytų kraštų pabėgėlių kartotekas. Tai 32 m. "be pilietybės" šoferis PETRAS KARPACKIS. Jam buvo pavykę Michailovo komitetui pagrobti visą eilę rusų ir kitų Sovietų pavergtųjų kraštų pabėgėlių kartotekų ir jas perduoti Sovietams. Kokių nors brangenybių ar pinigų grobimu jis nesivertė, tik vieną kartą iš vieno amerikiečių pagalbinio komiteto biuro pasiėmė 300DM. Prie reikšmingiausių jo "žygdarbių" priskiriamas pagrobimas vieno portfelio su svarbiais dokumentais, kuriuos jis vienoje Muencheno valgykloje "nudžiovė nuo stalo. Iš Rosenhelmo užsieniečių gyvenvietės administracijos jis "išsiėmė" ir susikrovė į kuprinę 1.200 kortelių, išvogė dalį kartotekų Muenchene ir kitur.

Amerikiečių "Newsweek" skelbia, kad įsilaužimais buvo vykdomi pagal gen. Michailovo įsakymą. Tai sudaro dalį vad. "Sniego operacijos". Karpackis 15-toj Muencheno pabėgėlių biurų ištikrino visas kartotekas ir pasiėmė sau reikalingą medžiagą su asmeninėmis žiniomis ir pabėgėlių adresais.

Argentina

Kordobos un-te kaip mokslinių veiklų vertėja ispanų kalbon dirba J. Kuncaitienė, pernai baigusi šio un-to kalbų skyrių. Ji ispanų kalbon verčia veikalus iš anglų, prancūzų, lietuvių, italų, vokiečių, lenkų ir rusų kalbų.

J. A. V-bes

* LB valdyba atsidėjusi ruošia planus, kaip informuoja iš JAV, sušaukti Pasaulio Letuvių seimą. Tuo tarpu dar galutinai nesą nusistatyta, kur jį šaukti: Čikagoje ar New Yorke. Paskiau numatoma sudaryti organizacinį komitetą, kuris turims planus realizuoti. Taip pat apsvarstyti parengiamieji darbai beruošiant JAV ir Kanados lietuvių kultūrinių kongresą, kurio metu įvyks ir dainų šventė.

* "Drago" tūkstančio dolerių literatūros premiją už romaną "Aštuoni lapai" gavo Birutė Pūkelevičiūtė, buv. Kauno Jaunimo Teatro aktorė, išleidusi poezijos rinkinį "Metūgės".

